

KARYS

Kaina 30 ct.

Nr. 7

Specialinio
Spū. C. 100

1. n. 110

Politikos apžvalga

KADA BUS SUSTABDYTA VOKIETIJOJE ŠMEIŽTŲ PROPAGANDA PRIEŠ LIETUVĄ?

Ne tik kad Lietuvoje, bet ir užsieniuose, ypač Anglijoje, buvo tikėtasi, kad po semelio rinkimų ir po direktorijos, turinčios seimelio pasitikėjimą, sudarymo vokiečių propagandos veikla, nukreipta prieš Lietuvą, bus sustabdyta ir kad apskritai Vokietijos laikysena Lietuvos atžvilgiu įgis kitokio pobūdžio. Tačiau vokiečių spaudos ir radio varomoji propaganda prieš Lietuvą tebeina senuoju keliu. Štai, pav., paimkim, kad ir praėjusio pirmadienio „Tilsiter Zeitung“ numeryje idėta straipsnį, pavadintą „Klaipėda-Europos audros centras“, kurį Karaliaučiaus radio pakartojo. Šis straipsnis esąs parašytas neva vieno anglo iš Londono. Kokių tik nėra jame prasmianymų? Pirmiausia išeinama su pasiskolintu iš senų daiktų arsenalo tvirtinimu, kuriuo niekas netiki, esą, Lietuva siekianti panaikinti autonomiją. Iš tikrųjų, Klaipėdos krašto autonomija yra Lietuvos įstatymas, ir niekas negali būti labiau suinteresuotas, kaip Lietuva, savo įstatymų saugojimu. Tas pats straipsnis operuoja menamuoju signatarinių valstybių juristų komisijos 1934 metų pareiškimu, apie kurį niekas nieko nėra girdėjęs.

Straipsnio autorius ar įkvėpėjas nesidrovi pats savęs pastatyti juokui, kai tvirtina, esą, Lietuva užgauliojanti Vokietiją Sovietų Sąjungos įsakyta. Lietuva gi, priešingai, nuširdžiai gerbia kitas tautas bei kitas valstybes, ir jos vienintelis troškimas, kad ir kiti jai tuo pačiu atsimokėtų, kaip kad tai yra priimta normaliam civilizuotame tarptautiniame santykiavime. Įdomiausia, kad tą pačią dieną, kai Vokietijos pranešimų biuras paskelbė, jog Vokietijos užsienių reikalų ministeris von Neurath sveikintų normalių santykių tarp Vokietijos ir Lietuvos sugražinimą, Karaliaučiaus radiofonas paskelbė aukščiau paminėtus šmeižtus iš „Tilsiter Zeitung“, pridėdamas dar prie jų ir visą žiupsnį savųjų. Kiek žinoma, Vokietijoje spauda, o jau ypatingai radio, yra vyriausybės žinioje. Gal nauji nurodymai nei Karaliaučiaus nei Tilžės nebuvo dar pasiekę?

VOKIEČIAI NORI VERSALĖS SUTARTIES REVIZIJOS

Ryšium su politiniais ir diplomatiniais pasikalbėjimais Londone ir Paryžiuje, „Frankfurter Zeitung“ ilgame straipsnyje iškelia Versalio sutarties revizijos reikalą. Laikraštis pabrėžia, jog nebedaug tėra likę Versalio sutarties punktų, kurie yra kenksmingi Vokietijai, bet jie visi esą labai svarbūs. Juos reikia taip pat pašalinti, jei Europoje norima pasiekti taiką. Tie pašalintini punktai laikraščio išvardijami šitaip: „Štai tebėra Vokietijos upių sutarptautinimas; štai tebėra skurdas Klaipėdoje ir Dancige, štai tebėra dar demilitarizuota zona, kurią Hitleris laiko labai svarbiu veiksmu Europai nuraminti. Ji gali būti išlaikyta, jei Locarno sutartis nebus trukdoma jokių vienašališkų karinių sutarčių; dar tebėra kolonijų mandatai, kurie tarnauja tikrai iš Vokietijos atimtoms kolonijoms laikyti“.

VOKIEČIAI NEPATENKINTI LATVIJA

Vokiečių spauda vis dar tebepratestuoja prieš ūkio tarybos įstatymą Latvijoje, kuriuo nusavinti kai kurie vokiečių mažumos turtai. Dėl tam tikrų bendrosios Vokietijos politikos sumetimų, vis dėlto, susilaikoma nuo didesnės spaudos akcijos prieš Latviją. Tačiau oficialūs vokiečių sluoksniai pareiškia, jog esą reikia laukti, kaip Latvijos vyriausybė praktiškai vykdysianti tą prieš vokiečių mažumą nukreiptą įstatymą. Nuo to, kaip praktiškai būsias vykdomas ūkio tarybos įstatymas, pareis ir latvių ir vokiečių santykiai apskritai. Jei Latvijos vyriausybė griežtai pradėsianti vykdyti minimą įstatymą, pareiškia vokiečių oficialūs sluoksniai, tai vokiečių viešoji oponentija turėsianti pasireikšti labai griežtu protestu prieš Latviją.

VOKIETIJOS KARO ATSTOVAS PAGERBĖ ŽUVUSIUS DĖL LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS

Vasario 7 d. 16,30 val. Vokietijos karo atstovas Lietuvai, gen. Koestring padėjo prie Nežinomojo Kareivio kapo vainiką žuvusiems dėl Lietuvos nepriklausomybės pagerbti.

AERODROMŲ TINKLAS

Ministerių Kabinetas vasario 6 d. posėdyje svarstė ir priėmė Lietuvos aerodromų tinklą pagal orinio susisiekimo įstatymo 2 §. Yra numatyti pagal šį tinklą pirmos rūšies su specialiais įrengimais aerodromai Kaune ir Klaipėdoje. Antros rūšies aerodromai be ypatingų įrengimų yra numatyti Palangoje, Telšiuose, Raseiniuose, Panevėžyje, Zarasuose, Utenoje, Ukmergėje, Vilkaviškyje ir Marijampolėje. Kai kurie šių aerodromų aptarnaus tarptautines oro susisiekimo linijas, būtent: Kauno — Daugavpilio linijai bus reikalingi Ukmergės, Zarasų ir Utenos aerodromai, Kauno — Karaliaučiaus linijai bus reikalingas Vilkaviškio aerodromas ir Kauno — Rygos linijai — Panevėžio aerodromas.

VYRIAUSYBĖ RŪPINASI LIETUVOS ENERGIJOS IŠTEKLIAMS

Lietuvoje, kaip ir kituose kraštuose, yra nemaži nenaudojami energijos ištekliai. Iki šiol beveik niekur nebuvo daroma, kad tie ištekliai būtų apsaugoti ir racionaliai naudojami bei valdomi. Dabar šiuo reikalu susirūpino vyriausybė. Ministerių Kabinetas vasario 4 d. posėdyje priėmė „Lietuvos medžiaginėms jėgoms bei žemės turtams komiteto statutą“. Šio komiteto uždavinys bus tirti Lietuvos energijos išteklius ir svarstyti jų racionalaus naudojimo, valdymo bei apsaugos klausimus. Šis komitetas bus sudarytas iš susisiekimo, finansų, žemės ūkio, užsienių reikalų, vidaus reikalų, krašto apsaugos ministerijų, universiteto, L. banko, inž. organizacijų, prek. ir prem. rūmų atstovų, iš viso iš 14 narių, ir veiks pagal susisiekimo ministerio patvirtintą darbo planą.

UŽDARYTOS PARTIJOS

Vidaus reikalų ministeris, pasirėmęs draugijų įstatymo 48 str., šių metų vasario 6 d. nutarimais uždarė lietuvių krikščionių demokratų partiją, Lietuvos socialdemokratų partiją, Lietuvos valstiečių liaudininkų sąjungą, Lietuvos jaunimo sąjungą ir Lietuvos ūkininkų vienybę su visais jų organizacijų daliniais visoje Lietuvoje.

LIETUVIŲ KALBOS VADOVĖLIAI Į BRAZILIJĄ

Draugija Užsienio Lietuviams Remti Sao Paulo lietuvių pradžios mokykloms pasiuntė įvairių vadovėlių už 1.300 litų.

LIETUVOS PREKYBINIS LAIVYNAS

Svarbų vaidmenį valstybės ūkio gyvenime vaidina tautinis laivynas. Tautinio laivyno steigimo darbe — pirmą realų žingsnį yra padariusi „Maisto“ akcinė bendrovė, nupirkusi tris prekybinius laivus.

Be pirkusių laivų „Maistas“, „Barfrost“ ir „Rimfrost“, „Maisto“ akcinė bendrovė šartavo dar ketvirtą laivą „Annfin“. Visi tie laivai palaiko nuolatinį susisiekimą tarp Klaipėdos ir Belgijos bei Olandijos uostų, Antverpeno, Gento ir Roterdamo, per kuriuos prekės gali būti siunčiamos į ir iš viso pasaulio. Esant didesniai prekių kiekiui, laivai plaukia ir į Švediją, į Stokholmą.

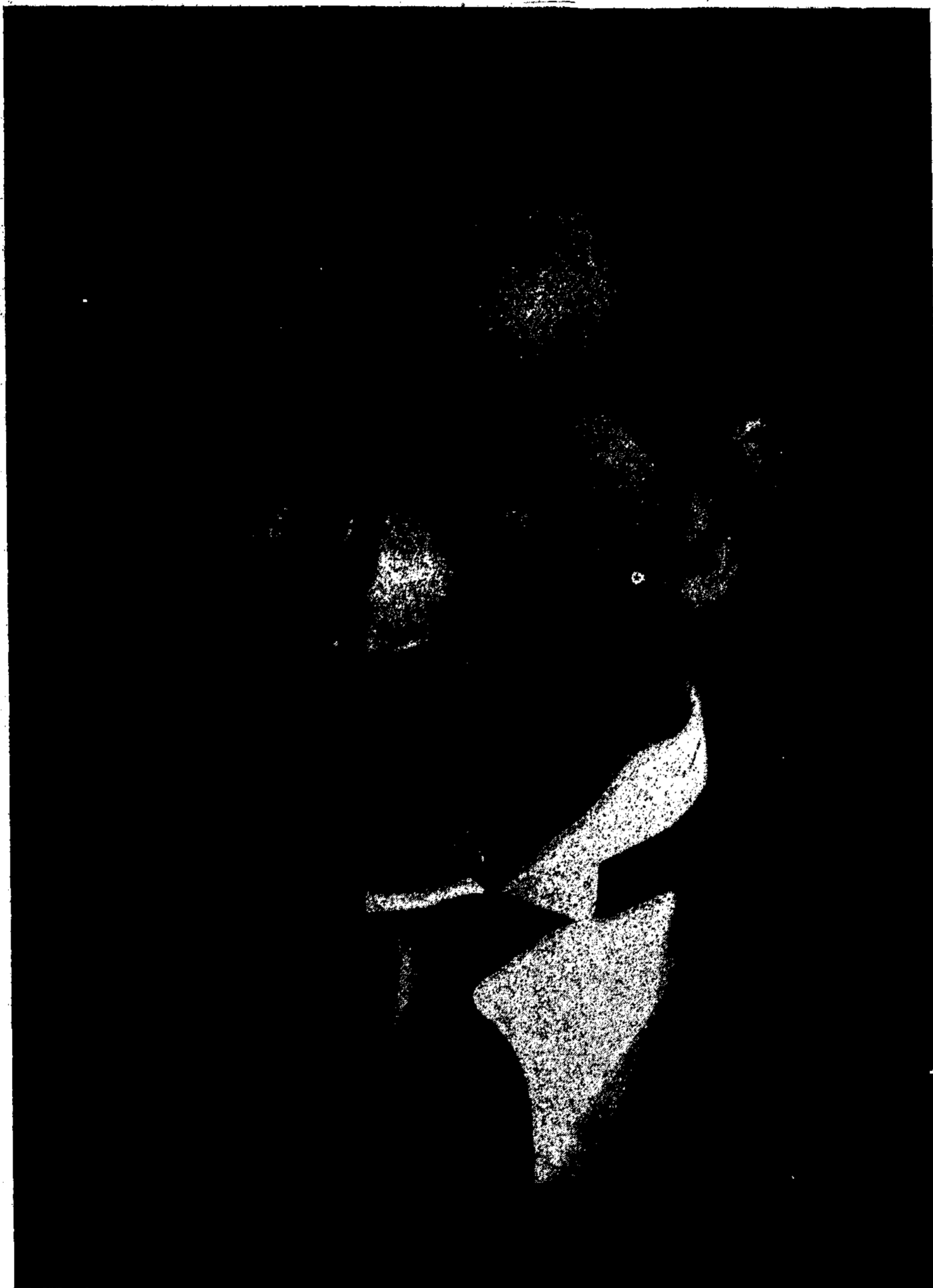
Visi keturi laivai labai gerai tinka gabalinėms bei kitoms prekėms vežti, be to, turi šaldytuvus.

Tiek iš Klaipėdos, tiek iš Antverpeno kas savaitę išplaukia vienas ar net du laivai.

Laidžia Kar. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius

Redaktorius kpt. Jakštas

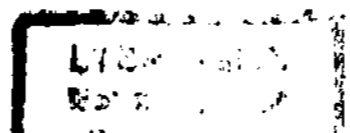
SKELBIMŲ KAINA pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Miško, 10, „Karys“. Telet.: per Kar. Štabą 56 nr.
KAINA: puskarininkiams ir kareiviams (tik sau) metams — 5 lt., 6 mėn. 3 lt. ir 3 mėn. — 2 lt. Visiems kitiems metams — 6 lt., 6 mėn. — 4 lt. ir 3 mėn. — 2 lt. Užsieny, be Latvijos ir Estijos, dvigubai.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS ANTANAS SMETONA

Budėti nepriklausomos Lietuvos sargyboje yra ypatinga lietuvių kario pareiga. Tokiu garbingu pašaukimu jis turi didžiuotis. Didžiuojasi savo kariuomene ir lietuvių tauta. Kai žaliūka vyrai darniomis eilėmis ritmingai žygiuoja, visų akys lydi juos širdingu pasitikėjimu.

A. SMETONA

GINKLO PAJĖGA-NEPRIKLAUSOMYBĖS LAIDAS

Keno tai padaryta, kad turime nepriklausomą Lietuvą ir galima savitai, kaip kiti kraštai, rikiuotis kaip mums patinka? Tai ne vieno žmogaus, ne kelių žmonių darbas ir nuopelnas, tai yra visos mūsų tautos gerųjų pajėgų padaras. Vieni vedė ir rodė kelią laisvėn, savo tautiečius žadindami, kiti pritarė ir ėjo talkon, pagaliau visi sutartinai susiklausydami, aukojo tėvynei, ką turėjo savyje geresnio. Tuo būdu rados laisva, nepriklausoma Lietuva.

Daug vargo toje laisvės kelionėje buvo padėta: ūpais gerai sekėsi, ūpais ne taip gerai. Pagyvenus kiek ir dirstelėjus atgal, džiaugsmas betgi ima, kad jau toli pažengta priekin... Bet tuo pačiu laiku besidairydami atgal, pastebime ir praeities klaidų, trukdančių mūsų krašto sėkmingą žygiavimą.

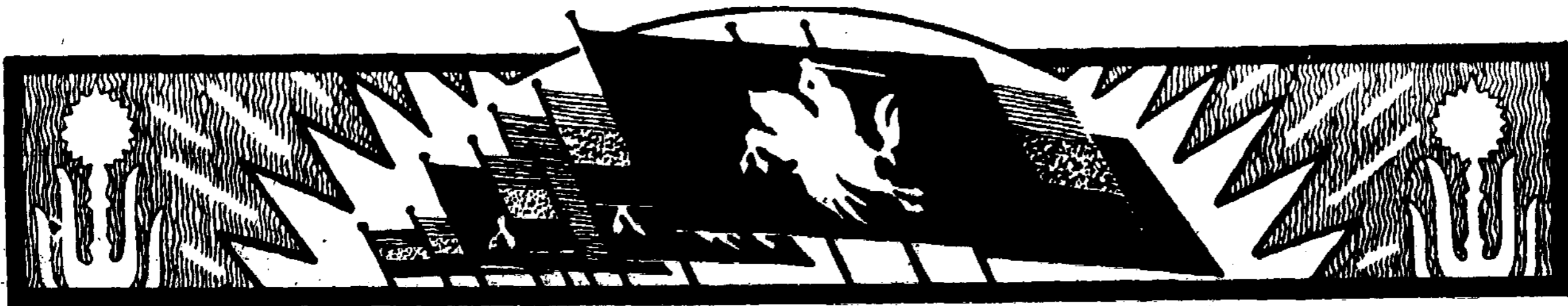
Dėl to, šią dieną džiaugdames esą nepriklausomi, privalome ypač susirūpinti, kad kartais mums kas nepaglemžtų laisvės. Nepriklausomybė nėra toks daiktas, kurs, kartą įgytas, amžinai palieka tautai be niekur nieko. Taip nėra. Reikia nuolat taisyti ir geriau tvarkyti viduje, kad galėtume sėkmingiau saugotis ir gintis nuo bet kokių užsienio nedraugiškų žygių.

Atgijusi Lietuva, būdama labai jauna, turi augti ir tvirtėti. O kas ją ugdyt ir tvirtins? Tai mes, jos sūnūs ir dukters, ištikimai eidami savo pareigas, nuoširdžiai dirbdami tą darbą, kurį kas mokame ir esame pastatyti dirbti. Pradėta kurti laisva Lietuva, padėti jos pamatai, bet jie reikia toliau tvirtinti, reikia kur pastebėtos jų kokios spragos nuolat kamšyti.

Gerbdami praeitį, turime ir ką naują į ją pridėti: tik taip auga ir stiprėja mūsų krašto nepriklausomybė. Kaip medis, kada jo viena kita peraugta šaka nudžiūsta ir nauja atauga iš to paties kamieno, nesiliauja buvęs medis, o tik parodo savo sveiką ūgį, taip ir tauta, atgyvenusi vieną kitą savo tvarkos laipsnį ir pakeitusi jį nauju laipsniu, pareiškia savo gajumą ir savo stiprėjimą. Taip mes nuolatai privalome kurti ir kurti Lietuvą, kiekvieną mūsų kartą privalo stiprinti jos rūmą, dėdama jam vainiką po vainiko, kad galų gale jo bokštą išvystų visas pasaulis.

Nepriklausomybės laidas yra ginklo pajėga, kariuomenė. Ji visuomet turi būti tokia stiprumo, kad kiekvieną valandą galėtų atsispirti tautos priešams. Kariai yra valstybės sargai, kuriems yra įtikėta jos laisvė. Štai koks prakilnus mūsų karių pašaukimas!

Ginklo pajėga nėra koks atsitiktinis žmonių būrys, prievarta keno suspiestas krūvon, ne, ji yra vieningas tautos kūnas, vienos dvasios pakvėptas, viena siela. Tokia turi būti mūsų kariuomenė. Paklusnumas ir susiklausymas daro iš jos galingą, neįveikiamą pajėgą. Kai tokia mūsų kariuomenė, tai Lietuvos laisvė tikra.

Lietuvos nepriklausomybės paskelbimas

Didžiojo karo metu vokiečių kariuomenė užėmė visą Lietuvą ir norėjo ją prijungti prie Vokietijos. Tačiau dėl paties prijungimo pavidalo buvo kilę ginčų. Vieni vokiečiai norėjo iš Lietuvos padaryti Prūsijos provinciją arba D. Lietuvos kunigaikštystę, sujungtą unija su Prūsija, o kiti vokiečiai norėjo, kad Lietuva būtų visiškai atskira valstybė, bet įeitu į Vokietijos imperijos sudėtį. Paskutiniosios nuomonės buvo pietų vokiečiai (bavarai, viurtembergiečiai, badeniečiai ir kiti), kurie nenorėjo, kad Prūsija per daug įsigalėtų.

Lietuviai, žinoma, nebuvo ramūs. Jie aiškiai suprato, kad be pačių rūpesčio ir pastangų nieko gera nebus. Todėl lietuvių veikėjų būrelis, susispietęs Vilniuje, ėmė rūpintis savo tautos likimo reikalu. Kur buvo galima, visur buvo keliamas savarankiškas Lietuvos klausimas. Nors vokiečių okupacinė valdžia visai trukdė, bet vis dėlto pasisekė užmegsti santykius su vokiečių Reichstag'o (seimo) atstovais, kurie iš dalies parėmė lietuvių pastangas.

Po ilgų derybų ir sunkių vargų pagaliau 1917 m. rugsėjo mėn. 18—22 d. buvo sušaukta Vilniuje lietuvių atstovų konferencija, kurioje dalyvavo po 3—5 atstovus iš kiekvienos apskrities. Iš viso susirinko 214 atstovų, kurie iš savo tarpo išrinko valstybės tarybą, kuriai vokiečiai leido vadintis tik krašto taryba.

Ši taryba padarė didelį darbą. Ji sujungė visus lietuvius, ji nuolat klabeno Vokietijos valdovų duris, skundėsi dėl neteisingų okupacinės valdžios darbų ir skriaudų, ji susižinojo su užsienio lietuvių atstovais, ji kėlė Lietuvos nepriklausomybės reikalą.

Pagaliam 1918 m. vasario 16 d. taryba, nežiūrėdama vokiečių, drįso pasirašyti tokį nutarimą: „Lietuvos taryba savo posėdyje vasario 16 d. 1918 m. vienu balsu nutarė kreiptis: į Rusijos, Vokietijos ir kitų valstybių vyriausybes šiuo pareiškimu:

Lietuvos Taryba, kaip vienintelė lietuvių tautos atstovybė, remdamosi pripažintąja tautų apsisprendimo teise ir lietuvių Vilniaus konferencijos nutarimu rugsėjo mėn. 18 — 23 d. 1917 metais, skelbia atstatanti nepriklausomą demokratinius pamatais sutvarkytą Lietuvos valstybę su sostine Vilniuje ir tą valstybę atskirianti nuo visų valstybinių ryšių, kurie yra buvę su kitomis tautomis.

Drauge Lietuvos Taryba pareiškia, kad Lietuvos valstybės pamatus ir jos santykius su kitomis valstybėmis privalo galutinai nustatyti kiek galima greičiau sušauktas steigiamasis seimas, demokratiniu būdu visų jos gyventojų išrinktas.

Lietuvos Taryba pranešdama apie tai vyriausybei, prašo pripažinti nepriklausomą Lietuvos valstybę“.

Šį nutarimą pasirašė: dr. J. Basanavičius, A. Smetona, dr. J. Šaulys, Pr. Dovydaitis, M. Biržiška,

S. Kairys, P. Klimas, J. Staugaitis, Vl. Mironas, K. Bizauskas, S. Banaitis, J. Šernas, S. Smilgevičius, D. Malinauskas, S. Narutavičius ir visi kiti tarybos nariai.

Kalbamasis nutarimas tuoju buvo praneštas Vokietijos užsienių reikalų ministerijos atstovui Vilniuje ir centrinei vokiečių imperijos valdžiai Berlyne.

Dr. Jonas Basanavičius, Lietuvių tautos patriarchas

Tačiau okupacinė valdžia vietiniuose laikraščiuose tarybos nutarimo skelbti neleido. „Lietuvos Aidas“, kuris be leidimo paskelbė nepriklausomybės aktą, buvo konfiskuotas. Pirmieji šį aktą paskelbė keli Berlyno laikraščiai vasario 18 d.

Tačiau Lietuvos nepriklausomybės paskelbimas sukėlė sąjūdį tiek lietuviuose, tiek vokiečiuose. Apie šį nepaprastą žygį greit sužinojo visa Lietuva. Okupantų varginami ir skriaudžiami Lietuvos gyventojai nudžiugo. Jie pamatė, kad vokiečių valdžia neamžina. Juose atsirado viltis susilaukti laisvės.

Susirūpino ir vokiečiai. Po 5 d. Vokietijos kancleris gr. Hertling'as atsiliepė į Lietuvos tarybos nutarimą. Žinoma, jis šio nutarimo nenorėjo pripažinti. Tik po ilgų derybų pagaliau kovo 23 d. tarybos delegacijai Berlyne buvo įteiktas Vokietijos imperatoriaus Vilhelmo II pasirašytas Lietuvos pripažinimo

Lietuvos kariuomenės vaidmuo kovose dėl nepriklausomybės

Po nepriklausomybės akto paskelbimo iš visų pusių pradėjo grėsti Lietuvai pavojus, ir susidariusi vyriausybė turėjo imtis reikalingų priemonių, kad nepriklausomybė būtų laiduota, o ji galėjo būti laiduota tik fizinės jėgos — kariuomenės.

Todėl 1918 m. lapkričio 23 d. buvo išleistas pirmas įsakymas kariuomenei, kuriuo buvo įsakyta organizuoti 1-įjį pėstininkų pulką.

Tas kariuomenės išleistas įsakymas, nors nebuvo viešas ir nepaskelbtas visuomenei, bet Vilniuje ir kitose Lietuvos vietose greit apie tai buvo sužinota ir 1 pėstininkų pulko eilės greitai daugėjo, nes kiekvieną dieną plaukte plaukė į Vilnių ir į Alytų savanoriai.

Vyriausybė matydama, kad kraštas supranta momento svarbumą ir kad tautiečiai yra pasiryžę geriau žūti, bet nuo svetimų jungo išsivaduoti, gruodžio 29 d. Vilniuje paskelbė savanorių šaukimą stoti į kariuomenę ir ginti Lietuvą nuo vidaus ir išorės priešų.

Kai tas šaukimas buvo paskelbtas, daug Lietuvos jaunuolių metė žagrę ir ėjo kariuomenėn, kai kas su savo ginklais, arkliais, drabužiais, o kai kas net ilgesniam laikui ir maisto pasirūpino. Per trumpą laiką kareivių prisirinko, bet trūko ginklų ir viršinių. Todėl 1919 m. sausio 15 d. buvo paskelbta karininkų, karo valdininkų ir puskarininkų mobilizacija, o sausio 25 d. įsteigta karo mokykla.

Kariuomenei sudaryti, apginkluoti ir išlaikyti reikėjo pinigų, o jų nebuvo ir nebuvo tikros vilties iš kur gauti. Bet vyriausybės pastangomis reikalingų pinigų šiek tiek buvo gauta. Ginklai buvo gabenami kariuomenėn iš įvairių Lietuvos kampų. Jie buvo superkami vietinių piliečių iš okupantų karių už maistą ir pinigus ir aukojami arba už tą pačią kainą atiduodami kariuomenei.

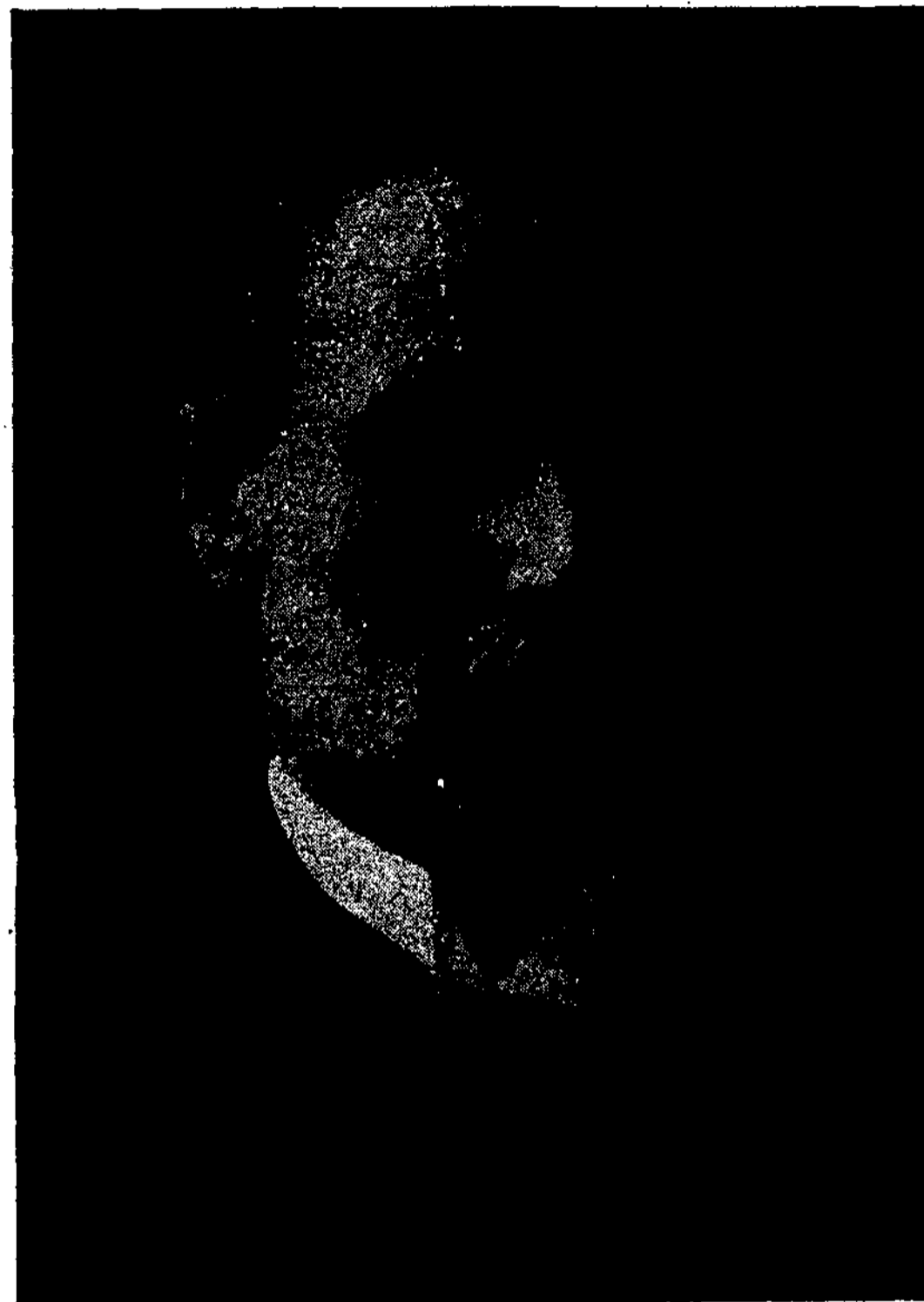
aktas, kuriame buvo pažymėta, kad Lietuva turi sudaryti su Vokietija tam tikras karo, susisiekimo, muitų ir pinigų sutartis.

Tačiau tų sutarčių nebereikėjo, nes netrukus Vokietijoje prasidėjo revoliucija. Vokietija didįjį karą pralaimėjo. Iš okupuotų kraštų jos kariuomenė turėjo atsitraukti. Be to, pačios Vokietijos nemaža žemių buvo atiduota jos kaimynams. Ir Lietuva tapo nepriklausoma valstybė.

Šiomet vasario 16 d. minimos 18 m. sukaktuvės. Ta proga prisimenamos visos lietuvių tautos kovos dėl nepriklausomybės ir pagerbiamos tų kovų aukos. Visa tai prisimindami mes nebegalime pilnai įsivaizduoti visų tų sunkumų ir kliūčių, kuriuos teko mūsų pirmiesiems kovotojams įveikti. Bet vis dėlto matome, kad Lietuvos nepriklausomybės paskelbimas buvo nepaprastai drąsus žygis, kuris nulėmė Lietuvos likimą.

Todėl, įžengdami į devynioliktuosius Lietuvos nepriklausomybės metus, pasiryškime sąžiningai budėti sunkiai iškovotos nepriklausomybės sargyboje ir imkime pavyzdį iš tų, kurie iškovojo mums nepriklausomybę, būdami daug sunkesnėse aplinkybėse.

Vasario 6—9 d. Lietuvos kariuomenė turėjo pirmas žymesnes kautynes su bolševikais Kėdainių apylinkėse. Ten (ties Taučiūnų km.) pirmas žuvo kautynėse Lietuvos kariuomenės kareivis Povilas Lukšys, o

Ministeris pirmininkas J. Tūbelis

vasario 13 d. Alytuje pirmas žuvo Lietuvos kariuomenės karininkas Antanas Juozapavičius.

Lietuvai pavojus vis didėjo, nes ne tik rusai, bet ir lenkai pradėjo veržtis į Lietuvos gilumą. Taigi, kovo mėn. 5 d. buvo paskelbtas pirmas naujokų šaukimas. Kūrėsi vis nauji kariuomenės dalių bei apsaugos būrių vienetai; tuo stiprėjo ginkluotosios jėgos ir didėjo kariuomenės pasisekimai fronte. Balandžio 21 d. lietuviai paima iš rusų Ukmergės raktą — Pagirius. Po to didesnio lietuvių kariuomenės laimėjimo bolševikų kariuomenė pradėjo tikrojo karo veiksmus. Lietuvos kariuomenė pradėjo visu frontu eiti priekin su žymiais laimėjimais tiek teritorijos atvadavimo tiek ir laimikio atžvilgiu.

Gegužės 3 d. paėmė Ukmergę. Tuoju buvo atvaduotas Panevėžys.

Kariuomenės pasisekimai fronte didėjo, drauge didėjo ir karių ūpas ir jų karžygiška energija. Birželio 10 d. Lietuvos kariuomenė išvarė rusus iš Daugailių, Antalieptės, Suveikio, Aknystos rajono.

Negana to, kad Lietuvai teko kovoti su daug stipresniu priešu, lenkai pradėjo užpuldinėti mūsų sargybas ir skverbti į Lietuvos gilumą.

Dėl tokio žygio teko Lietuvai susirūpinti ir kreipti dėmesį tiek į lenkų kariuomenės pergrupavimus, tiek ir į Lietuvoje gyvenančius lenkų veiksmus.

Rugpiūčio 28—29 d. buvo suimta P. O. W. organizacija, kuri rengė sukilimą, norėdama pagrobti Lietuvos valdžią į savo rankas ir panaikinti Lietuvos nepriklausomybę.

Liepos mėn. atsirado naujas priešas — bermontininkai, kurie netrukus įsibrovė į Šiaulius, užpuolė lietuvių gimnaziją, sumušė ir išvarė mokinius ir užėmė gimnazijos rūmus.

Į Šiaulius ir jo apylinkes pradėjo važiuoti didesnės bermontininkų kariuomenės dalys, pradėjo gra-

Krašto apsaugos ministeris plk. inž. Dirmantas

sinti mūsų komendantūrai, kurią vėliau puolė, nuginklavo jos kuopą, apiplėšė buvusias valdžios įstaigas ir pradėjo pulti kitus miestelius ir kaimus. Lietuvai teko organizuoti didesnes kariuomenės dalis prieš naują priešą, tuo metu, kada kita kariuomenės dalis dar kovėsi su rusais ir vietomis su lenkų kariuomene.

Lietuvos kariuomenei įtempus visas jėgas, lapkričio 21—22 d. įvyko smarkios kovos su bermontininkais

ties Radviliškiu ir Šiauliais, kurios baigėsi visiškai lietuvių laimėjimu ir buvo paimtas didelis karo grobis. Bermontininkai, gavę didelį smūgį ties Šiauliais ir Radviliškiu, prašė Santarvės pagalbos, kurios buvo įsakyta lietuvių kariuomenei sustabdyti žygius prieš bermontininkus. Jei ne Santarvės komisija, Lietuvos kariuomenė būtų greitai baigusi su bermontininkais ir mažai būtų jiems tekę išgabenti iš Lietuvos tų ginklų bei karinės medžiagos, kurią jie naudojo prieš Lietuvos kariuomenę. Mūsų kariuomenė gruodžio 15 d. galutinai išvijo bermontininkus iš Lietuvos ir sustojo ties Mažosios Lietuvos siena.

1920 m. liepos 12 d. įvyko tarp Lietuvos ir Sovietų Sąjungos respublikos taika, ir Lietuvos kariuomenė rugpiūčio 26 d. įžengė į savo sostinę Vilnių. Tuo metu lenkų kariuomenė bolševikų kariuomenės buvo vejama į Lenkijos gilumą, kuri buvo net pasiekusi Lenkijos sostinę Varšuvą.

Prancūzų aptvarkyta ir gavusi reikalingos paramos, lenkų kariuomenė pradėjo Sovietų respublikos kariuomenę stumti atgal ir pastaroji vejama lengvai užleido paimtas pozicijas. Lenkai priėję Lietuvos sieną susitiko su mūsų kariuomene ir čia prasidėjo su lenkų kariuomene atkaklios kovos. Lenkų kariuomenė keliose vietose pralaužė lietuvių kariuomenės frontą ir padaro daug nuostolių.

Spalių 7 d. lenkai su lietuviais Suvalkuose pasirašė taikos sutartį, pagal kurią lenkai pasižadėjo daugiau Lietuvos nepulti, bet spalių 8 d. savo pasižadėjimą sulaužė ir puolė Vilniaus Lydos geležinkelio rajoną, o spalių 9 d. pagrobė mūsų sostinę Vilnių.

Lietuvos kariuomenė, nors ir turėjo palikti savo sostinę Vilnių, bet vilties nenustojo ją atsiimti iš lenkų ir pradėjo kontrpuolimą. Įvyko smarkių kautynių, kuriose lapkričio 19—21 d. lietuviai sumušė lenkus ties Širvintais ir Giedraičiais ir paėmė didelį karo grobį ir visu frontu ėmė žygiuoti Vilniaus kryptimi. Jei ne Tautų Sąjungos kontrolės komisija, kuri lietuvių žygį sulaukė, šiandien gal nebūtų tarp lenkų ir Lietuvos tos nenormalios padėties, kurią sudaro laikinoji administracinė linija.

Tuo būdu Lietuvos kariuomenė yra suvaidinusi tokį vaidmenį, be kurios jokie skambūs žodžiai, jokios popierinės sutartys nepriklausomybės nebūtų laidavę.

S. N.

Ką davė Lietuvai nepriklausomybė

Minėdami 19-ius nepriklausomybės metus, turime progos pasvarstyti, ką ji davė Lietuvai.

Į šį trumpą klausimą vienu žodžiu atsakyti negalima, bet taip pat negalima šiame trumpame straipsnyje aprašyti visų gerumų, kurių lietuvių tauta gavo išsikovojuši nepriklausomybę.

Pirmiausia Lietuvai — lietuvių tautai nepriklausomybė yra davusi svarbiausiąjį turtą — laisvę.

Ši Lietuvai iškovota nepriklausomybė įgalino susilaukti šviesesnės ateities tautai ir visam kraštui.

Jei mes pažvelgsime tik į bet kurią sritį, tai visur pamatysime didelių laimėjimų ir darbų, kuriuos mūsų kraštas per šį palyginti trumpą 18 nepriklausomybės metų laikotarpį yra nudirbęs.

Mūsų valstybė, nepriklausomybę paskelbus, pradėjo kurtis, kaip naujakurys ūkininkas, kuris teturėjo tik pliką žemės sklypą. Nebuvo nei prityrusių tarnautojų inteligentų, nei pinigų, nei ginklų. Tebuvo tik tvirtas nenugalimas tautos pasiryžimas atstatyti nepriklausomą valstybę ir būti laisviems ir nepriklausomiems. Ir tas darbas buvo sėkmingai baigtas. Nepriklausomybė pakėlė mūsų krašto kultūrinę ir ekonominę būklę. Per šį trumpą nepriklausomo gyvenimo laiką esame dvasiškai, tautiška, kultūriškai ir medžiagiškai žymiai sustiprėję visame krašte.

Žemės ūkio srityje įvykdyta žemės reforma. Dideli mažai dirbami dvarų plotai buvo apsodinti naujais gražiais ūkiais, kurių savininkais tapo Lietuvos pilie-

čiai dvarų darbininkai, bežemiai, mažžemiai ir kariai savanoriai. Tik vien kariai savanoriai, dalyvavę nepriklausomybės karuose, gavo apie 10 tūkstančių žemės sklypų po 4 — 20 ha. Kad geriau galėtų įsikurti, kariai savanoriai be žemės, dar yra gavę pinigais bei statybos medžiaga pašalpų. Tie naujieji krašto ūkininkai taip gerai yra įsikūrę ir susitvarkę, kad negalima jų išskirti iš seniau gyvenusių geresnių ūkininkų. Daugelis kaimų išskirstyti į vienkiemius ir jiems suteikta daug lengvatų, pravesta melioracija, nusausinti dideli žemių plotai, žymiai pagerintas žemės ūkis, išplėstas bekonų auginimas, pieno ūkis ir kitos ūkio šakos. Išleista įstatymų, kurie žymiai sušvelnino krašte ekonominės krizės būklę ir pagerino krašto ekonominę pa-

Kariuomenės vadas gen. št. plk. Raštikis

dėtį. Suteikta per žemės banką ilgamečių paskolų tiek ūkininkams, tiek naujakuriams, tiek miestų namų savininkams. Tuo išgelbėta daug ūkininkų nuo jų ūkių likvidavimo, varžytynių ir t. t.

Pravesti Užnemuny ir Žemaičiuose geležinkeliai, pastatyti 5 „Maisto“ fabrikai, 2 cukraus fabrikai (Marijampolėje ir Paventyje), popieriaus fabrikas ir kitos svarbios įmonės. Sutvarkytas Klaipėdos uostas, kuris turi didelės reikšmės krašto ekonominiame gyvenime, patobulintas Šventosios uostas, sureguliuota didelė dalis Nemuno, o taip pat žymiai pagerintas susisiekimas geležinkeliais, plentais, vieškeliais, paprastais keliais ir upėmis. Pagerėjus susisiekimui, pagerėjo ir krašto ūkininkų ekonominė būklė, nes pigiau ir lengviau gali pristatyti į miestus ir reikalingus uostus savo ūkio gaminius.

Įvestas Lietuvoje privalomasis pradžios mokslas; mokyklų tinklas žymiai praplėstas, pastatytas didelis skaičius naujų mokyklų. Įsteigti įvairūs amatininkų, felčerių, sanitarų, kalvių, šoferių ir kitų specialybių ilgalaikiai ir trumpalaikiai kursai. Paruoštas reikalingas kadrų įvairių specialybių savų specialistų.

Kiekviename apskrities mieste ir didesniame miestelyje įsteigtos vidurinės, aukštesniosios, bendrojo lavinimo ir specialios mokyklos. Yra aukštosios mo-

kyklos Kaune — Vytauto Didžiojo universitetas su įvairių specialybių fakultetais, aukštieji kūno kultūros kursai, Klaipėdoje — komercijos institutas ir pedagoginis institutas ir Dotnuvoje žemės ūkio akademija.

Dešimtys tūkstančių jaunimo yra baigę vidurines, aukštesniąsias, bendrojo lavinimo ir specialias mokyklas, o keli tūkstančiai ir aukštesnias mokyklas.

Finansinėje srityje stabilizuota krašto valiuta ir tuo pagerinta ekonominė krašto būklė, nes rusų pinigai ir vokiečių okupacinės valdžios išleistos ostmarkės tuo metu atnešė kraštui daug nuostolių. Kai Lietuvos valstybė šiek tiek susitvarkė ir sustiprėjo, vyriausybė išleido savo pinigus. Tada krašto reikalai žymiai pagerėjo ir Lietuvos vardas bei pasitikėjimas Lietuva sutvirtėjo užsieniuose. Dėl to žymiai pagerėjo Lietuvos prekyba su užsieniais.

Vyriausybė yra išleidusi daug įstatymų, kuriais apsaugomi įvairių fabriku, įmonių, dirbtuvių, ir parduotuvių ir kitų samdinių interesai, bedarbiai aprūpinami darbu, negalį dirbti gauna iš savivaldybių pašalpas, ligoniams, negalintiems už gydymą užsimokėti, suteikiamas dovanai gydymas bei medicinos pagalba.

Jei Lietuvai nebūtų iškovota nepriklausomybė, jei lietuvių tauta būtų pasilikusi Vokietijos ar Rusijos valdžioje, tai šiandien ne tik kad nebūtų tų naujų ūkininkų, net ir tie patys senieji ūkininkai būtų kur nors ištremti į Vokietijos gilumą arba suvaryti į Rusijos kolchozus, o jų nuosavi ūkiai būtų išdalyti atėjūnams. Bežemių ir kitų darbininkų bei amatininkų taip pat būtų negeresnė padėtis, nes šiandien Lietuvoje bedarbių kaip ir visai nėra, o didelėse, kaip Vokietija, valstybėse yra milijonai bedarbių.

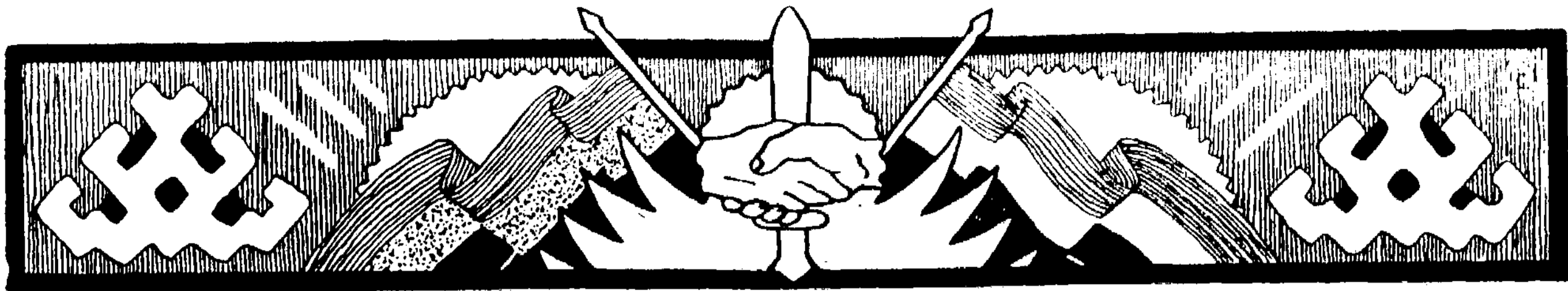
Jei neturėtumėm nepriklausomybės dabar, kada beveik visame pasaulyje eina smarki ekonominė ir politinė kova — svetimiams nerūpėtų mūsų krašto piliečių reikalai ir tik stengtųsi, kiek galėdami, šį kraštą daugiau nualinti, pavergti, savaisiais piliečiais kolonizuoti, bet negerinti.

Lietuvos vyriausybė per visą laiką nuo nepriklausomybės įsikūrimo dienos ėmėsi energingo darbo, rūpindamosi krašto piliečių gerove ir žingsnis po žingsnio kraštą visais atžvilgiais sustiprino ir sukultūrinė. Ypač dideli vyriausybės darbai atlikti paskutiniaisiais metais, kai Lietuvos vyriausybės santvarka pasikeitė ir kai krašto valdžią perėmė į savo rankas Respublikos Prezidentas A. Smetona. Šiais sunkiais, visą pasaulį slegiančiais, ekonominės krizės laikais jis su savo vyriausybe sėkmingai reguliuoja krašto reikalus, tiek užsienio, tiek vidaus politikoje.

Žymiai pagerinta ir iš pagrindų pertvarkyta krašto apsauga, sustiprintas krašto saugumas ir tuo daugiau laiduota nepriklausomybė.

Lietuvos vyriausybei tenka nemaža rūpintis ne tik krašto būklės pagerinimu, bet ir nepriklausomybės išsaugojimu ir atplėštų žemių atvadavimo reikalu. Šie veiksniai, be abejo, kiek neigiamai veikia krašto ekonominę būklę, bet lietuvių tauta yra tvirta savo pasiryžimuose ir jos kantrumas bei pastovus laikymasis ar anksčiau ar vėliau savo turės pasiekti.

Taigi lietuviai gali džiaugtis, kad per kovas ir nepriklausomybę ji ištrūko iš vergovės pančių. Nepriklausomybė yra davusi tiek moralinės, tiek materialinės, tiek kultūrinės naudos. Todėl visi turime remti vyriausybės darbus, kuri su dideliu atsidavimu rūpinasi krašto gerove. O mūsų karių — švenčiausias tikslas būti drausmingiems, pildyti vadų ir viršininkų valią ir ištikimai stovėti nepriklausomybės sargyboje.

VASARIO ŠEŠIOLIKTOJI DIENA

Jau penkti metai, kai viršila Dėdinas atsargoj Pensininkas. Jau penkti metai, kai vaikšto jis su pensininko knygele kas mėnuo į Lietuvos Banką, kur atsiimdavo nedidelę pinigų sumą. Per visą tą laiką jo lūpose nebeskambėjo kariškos komandos, o nusilpusios kojos nebemušė į sutartinį žygiojančios kuopos žingsnių dundėjimą.

Nepriklausomybės kovų laukuose palikta sveikata neilgai beleido jam būti kareivinių gyvenime. Žaizdų pakirstas organizmas nebegalėjo prisitaikyti prie to gyvastingumo, prie to gyvenimiško tempo, prie to pulso, kuriuomi nūdie plaka išvaduoto krašto kareivinės.

Viršila Dėdinas išėjo į atsargą. Jis apsigyveno netoli kareivinių, mažyčiame namely, pro kurio langą visuomet galėdavo matyti pamiltuosius kareivinių mūrus ir girdėti ryškias, skambias komandas. Tai jam suteikdavo kažin kokio džiaugsmo, pasitenkinimo ir jis galėjo jaustis gyvenęs kartu su tomis žalsvų milinių eilėmis, su išrikiuotų šautuvų gubomis.

Savo šeimos neturėjo. Nebuvo laiko ją sudaryti — reikėjo vaduoti ir ginti savasis kraštas, o kai šis didysis darbas buvo atliktas — silpnėjanti sveikata nebeleido. Norėdamas paskui savęs ką nors palikti, viršila paėmė posūnį, kurį nuo keturių metų amžiaus auklėdamas, buvo jau užauginęs į vienuolikos metų berniuką. Griežtoji kariškoji dvasioji išauklėtas berniukas teikė vienišam viršilai labai daug vilčių.

Nekartą, rodydamas savo Algiukui Gedimino pilies paveikslą, sakydavo.

— Tu būsi karininkas. Tu pasieksi generolo laipsnį... O tuomet, jei mūsų sostinė tebebus dar pavergta, tu turėsi atlikti tą didįjį darbą — išvaduoti ją.

Mažasis Algiukas klausydavo šių žodžių didžiausiu užsidegimu ir nekartą apsikabinęs savo geradarį sakydavo.

— Gerai, tėtuk, aš būsiu generolas. O tada aš išvarysiu iš Vilniaus visus lenkus...

Šiandie Vasario šešioliktosios išvakarės.

Viršila Dėdinas pareina su Algiu iš miesto. Jie buvo centre, kur žiūrėjo gražiai iluminuotą Karo Muziejų.

Vasario šešioliktoji — didžiausia viršilos gyvenime šventė. Tos dienos didingumas pripildydavo jo sielą džiaugsmingu nusiteikimu. Lyg ir atgydavo, kažką naujo pajusdavo tuomet atsargos viršila. Rodos, ir jėgų atsirasdavo, palieges kūnas sustiprėdavo — šimtus kilometrų kautynių aprangoj, rodos, nužengtu.

Ilgai vaikščiojo šiandie su Algiu po miestą. Juodu žiūrėjo žerintias iluminacijas, papuoštus didžiųjų vyrų atvaizdais krautuvių langus. O paskiau, grįžtant namo, jis pasakojo Algiui, kaip buvo tuomet — 1918 — 1920 metais.

Kambary viršila pasijaučia labai nuvargęs. Jis atsisėda ir ilgą laiką sunkiai alsuoja.

— Matai, Algi. Nieko iš manęs jau nebėra... O

Kariuomenės štabo viršininkas gen. št. plk. Černius

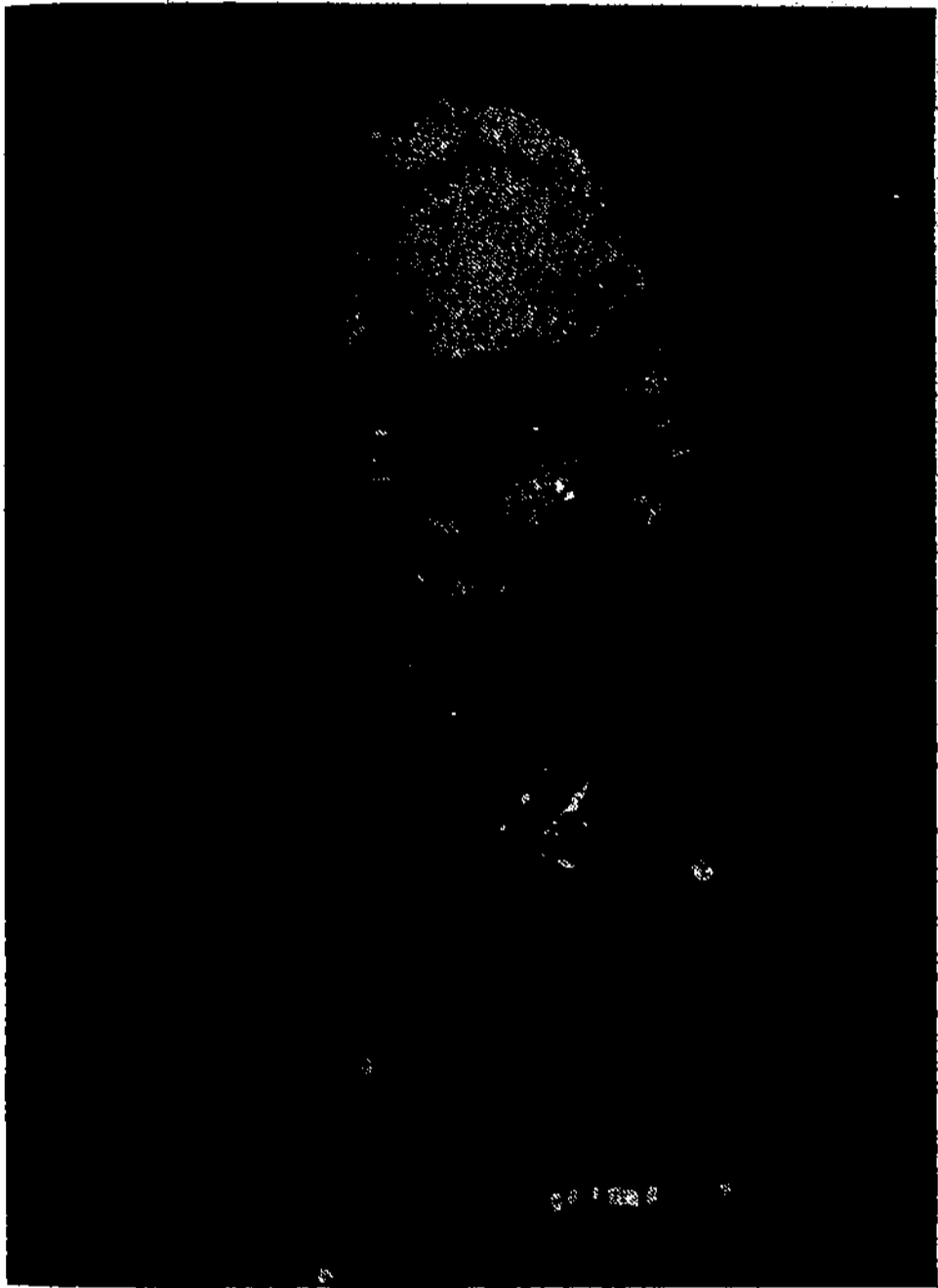
buvo laikai, kada į priešų kulkosvaidžio lizdą įlėkęs ištvojau keturis ir kulkosvaidį dar išnešiau.

Ir ima pasakoti invalidas apie savo žygius, apie anuos tamsiuosius laikus, kada rinktiniai tautos vyrai — savanoriai aukojo save. O tų įvykių, tų jaudinančių, sunkių pergyvenimų kovos laukuose labai daug. Jei mokėtų visa tai atvaizduoti plunksna, viršila Dėdinas galėtų surašyti storiausius tomus.

— Štai, va, matai šitą atvaizdėlį, — išima viršila iš geležinės dėžutės didelį, apvalų medalioną ir rodo Algiui. — Jis yra peršautas ir esamos čia moters veido nebegalima pažinti. Tai vieno žuvusio savanorio motina. Niekas iš mūsų draugų nežinojom iš kur jis, kaip jo pavardė. Vadindavom jį Tyliuoju Petru. Tokį vardą jis gavo todėl, kad būdavo labai tylus ir ramus. Iš pradžių mes ir nepažinojom gerai jo, keistokas išrodė jis mums. Bet vėliau, kada patyrėm nepaprastą jo narsumą ir ištvermingumą, pradėjom atsinešti į jį su didžiausia pagarba. Vieną kartą jis nušliaužė į priešakines priešų apkasų pozicijas nukarpyti spigliotas vielas. Peršovė jį tuomet — mes visi matėm, kaip jis sukniubo. Šiurpi naktis tuomet buvo. Švietė puspilnis mėnuo, o tas ir pražudė mūsų narsuolį. Mums buvo duotas įsakymas pulti auštant priešų apkasas, tad vie-

nas iš mūsų vis vien turėjo eiti nukarpyti vielų tvorą. Išėjo Tylusis Petras. Jis jau buvo bebaigiąs savo darbą, o mes visi buvom įsitikinę, kad jis sugrįš, tačiau prieš kulkos pasiekė jį. Mes pastebėjome, kad jis tebuvo sužeistas, tad reikėjo skubiai jį gelbėti. Pasisiūliau vadui ir, sutikimą gavęs, greitai nušliaužiau priekin. Priešas pastebėjo mane — ėmė zvimbti kulkos. Suėmiau į glėbį sužeistą draugą ir bėgu atgal susigužinęs. Pajutau pečiuose skausmą, o už kelių sekundžių ir rankoj. Kad ir gavau dvi žaizdas, vis tik pasiekiau laimingai savo apkasus. Mane greitai sutvarstė. Tylusis Petras mirė už kelių valandų. Prieš pat savo mirtį jis ištraukė iš vidaus kišenės šitą atvaizdėlį ir atiduodamas jį man pasakė paskutinius savo žodžius.

— Čia mano motina... Ji žuvo anapus sienos už Lietuvą... Ją sušaudė lenkų kareiviai... Pasilik atminimui.

Kariuomenės tiekimo viršininkas gen. ltn. Sutkus

— Kai narsusis mūsų Petras mirė, mes pastebėjome, kad kulka, pataikiusi į kairiąją krūtinės pusę, perėjo ir per tą medalijoną. Mano žaizdos nebuvo tuomet sunkios ir greit jos sugijo. Draugo mirtim ir paskutine jo dovana sužadintas nieko ir nejaučiau tuomet.

Viršila Dėdinas nustoja pasakojęs ir ilgai žiūri į peršautą medalijoną.

Prisiartina prie to daikto ir Algis.

Išaušta Vasario šešioliktosios rytas.

Viršila išleidžia Algį į miestą. Mat, Algis yra skautas. Jis eina šiandie iškilmingan Nepriklausomybės sukaktuvių minėjiman.

Viršila rūpestingai apsirengia. Kad ir civiliški dabar jo rūbai, bet vis dėlto jie yra žalsvos, dengiamos spalvos. Ir pasiūti panašiai į kariškus, tik be antpečių.

Ant munduro jis sukabina visus pasižymėjimo ženklus. O jų visa eilė!

Pro langą mato, kaip pradeda rikiuotis į bažnyčią eiti pulkas. Eis ir jis drauge su kareiviais. Kad ir

nevisai kartu su jais, ne gatvės viduriu, tad nors šaligatviu. Visvien girdės maršo muziką ir matys šauiniai žygiuojančius pulko vyrus.

Atsargos viršila išeina gatvėn ir stebi, kaip žengia į savo vietas pulko kuopos. Jis mato labai daug pažįstamų veidų: tiek karininkų, tiek viršilų bei liktinių puskarininkų. Juk tai jo bendradarbiai. Juk prieš penkis metus jis tebebuvo dar pulke. Tiesa, dabar jis mato gana daug naujų karininkų, ypač iš jaunųjų. Permainos ir viršilų bei puskarininkų tarpe. Mat bėga laikas... Senieji pamažu traukiasi... Jų vietas užima jaunieji.

Viršila Dėdinas stovi civilių žmonių būry ant šaligatvio ir stebi besitvarkantį pulką. Pasisveikina iš tolo su keliais karininkais bei viršilomis. Šie smagiai šypsodamiesi nuoširdžiai atsako.

Pulkas pradeda žengti.

Gera pažįstamo maršo garsai pripildo viršilos krūtinę nesutalpinamu džiaugsmu.

Karštai meldžiasi viršila bažnyčioj. Jis dėkoja Visatos Viešpačiui už suteiktą mylimam kraštui laisvę ir širdingai prašo Jo tolimesnės palaimos Lietuvos kariuomenei, sėkmingam tautos nepriklausomumo bujojimui. O pamaldoms pasibaigus vėl žengia su grįžtančiu pulku namo.

Krenta žemėn didelės, plačiabrylės snaigės. Sukasi ore, narplioja mirties kilpas ir leidžiasi žemyn. Jų tiek daug! Jos krenta ant žalsvų milinių, ant juodų kepurės matikų.

Žmonių būriai seka šaligatviais žygiuojantį pulką, o kelios dešimtys vaikų niekaip negali atsitraukti akimis nuo blizgančių orkestro dūdų. Jie ir eiti lygiai taip pat kaip kareiviai stengiasi. Su dideliu pavydu jie seka žygiuojančius kuopų priešaky lieknus karininkus.

Viršilai Dėdinui taip gera, malonu.

Triukšmingai įbėga vidun Algis.

— Tėtuk, mūsų tunto posėdy kažkoks kapitonas skaitė paskaitą. Žinai ką, tu nepatikėsi — jis pasakojo vienoj vietoj apie tave. Tokią knygą ką tik iš spaudos išėjusią buvo atsinešęs — vieno pulkininko parašytą apie nepriklausomybės kovas. Iš tos knygos ir skaitė. O ten apie tave vienoj vietoj parašyta. Kaip narsumo ir pasiaukojimo pavyzdys tu esi ten aprašytas. Apie tai, kaip vienas pats užpuolei lenkų grandį ir atėmei iš jų kulkosvaidį. Aprašyta toj knygoj ir tai, kaip tu atnešei peršautą Tylųjį Petrą. Labai daug ten apie tave parašyta. Aš pasakiau savo draugininkui ir jis žadėjo man tą knygą parūpinti.

Viršila Dėdinas labai susijaudino.

— Ką tu kalbi, Algiuk. Gal ten ne apie mane...

— Apie tave, tėtuk, apie tave. Aiškiai vardas, pavardė parašyta ir tie patys įvykiai taip pat aprašyti, kaip tu esi man pasakojęs.

— O kaip ta knyga vadinasi, kaip to pulkininko pavardė?

— Draugininkas pažadėjo man viską sužinoti. Ryt pasakys. Parnešiu ir tą knygą...

Viršila ilgai tyli. Jis beveik negirdi, ką dar kažką pasakoja Algis. Jis galvoja.

— Gal ir nevertas aš tokios garbės... Juk daug narsesnių buvo vyrų, daug daugiau pasižymėjusių negu aš. Kiti savo gyvybes atidavė, o aš išlikau ir galiau tautos švente šiandie džiaugtis...

J. Žukauskas

Apie didį žygi

(1918 — 1919)

Ei, nurimkite, vyrai,
Prisėskite
Ir padaužas visus
Čion sukviaskite.
Ką mačiau, ką girdėjau,
Paporinsiu,
Apie pirmąjį žygi,
Jei norite.
Agi buvo laikai —
Vargo pasaką...
Prisiminti šaunu
Ir papasakot.
Buvo vyrai tada
Ne šiokiadieniai,
Kur su vandeniu vos
Beprižadini...
Vieną kartą slapta
Susirinkome,
Ir veidais prie viens kito
Palinkome.
Buvo vienas tarp mūsų
Svajotojas.
Jis pradėjo iš lėto
Byloti mums:
— Siaučia audros aplink,
Lūšnas tratina.
Penki amžiai vergaut
Nepripratino.
Kiltų vyrai greičiau
Iš piliakalnių:
Priešas krauju ainių
Šunis lakina...
Bet jie dūli seniai
Vario griaučiuose;
Aukso smėlio pusny
Ramūs jaučiasi.
Ošia sau ažuolai
Kapinyuose.
Petras eina keliu,
Kojos pinasi...
Batų sau vokiečiai
Nebevalosi.
Ir pačiom ir marčiom
Mūsų dalosi...
Stovi girioj žirgai,
Ėda samanas...
Vyrai, dėkim balnus,
Maukim kamanas!
Tad pašoko Kazys,
Toks nenuorama:
— Mes jau laukti daugiau
Nebenorime!
Reikia vyrams tuoju
Varstyt nagines
Ir parodyt „svečiam“,
Kur viešnagė jiems!
Nebelauksim, kol eis
Ponai peoviakai.
Likit sveiki tėvai,
Likit moterys!
Iš stovyklų šaltų
Koncentracijos
Einam baigti pulku
Savo stacijas.
Likit sesės, vaikai,

Neraudokite!
Jei negrišime mes,
Pavaduokite.
Ačiū tau už dešras
Ir už ryšulį!
Nežinau, mano moč,
Ar begrišiu jau...
Nežiūrėk vokiečių,
Miela Monika.
Ech, patraukčiau dabar
Aš armoniką!
Ir išreikščiau garsais
Dūšios sopulį...
Neužmiršk, ką sakiau
Tau prie topolio.
Ei, paplakit žirgus:
Jau žegnoja mus.
Per vėlai, broli miels,
Sužinojome.

*

Mūsų frontas toli
Silpnas draikosi.
Su penkais šoviniais
Vyrai laikosi.
Iš kairės vokiečiai
Su granatomis
Eina „hoch!“ šaukdami,
Aiškiai matome.
Slenka sniegu šalmai,
Voros artinas.
Šala mūsų nagai,
Širdį kartina.

Dešinėje lenkai
Baltom pirštinėm
Klausia mūsų juokais,
Už ką mirštame.
Kai atsakėme jiems,
Susirūpino;
Kad įgriso jau mums
Dvaro lupenos;
Kad gana plakti mus
Ponams rykštėmis.
Dviem baterijom jie
Mus pasveikino.
Į lietuvių eiles
Ugnį taikino.
Gaudė pusę dienos
Priešo patrankos.
Linko žemė šventa
Nuo atatrakos.

Komisarų kalbas
Girdim, klausomės,
Kad privalgysią čia
Ir apsiausią jie,
Bclševikai stačiai
Joja šūkauja.
Kvepia duona skani
Mūsų ūkiuose.
Vadas tramdo ženklais:
Prisileiskime...
Petras valdo tvirtai
Savo Maksimą.
Ak, vyručiai, paskui

Neišlaikėme.
Priešas varto akim:
Ne palaikiai mes!
Iš kairės, dešinės
Ir iš priesakio
Griebiam priešo vilnis,
Kaip į trikampį.
Su Raseiniais greta
Bėga Rokiškis,
Su ginklais įvairiais
Ir su vokiškais.
Trata salvės aplink,
Vadas ragina.
Juodas vargas šalin —
Isismaginom!
Ariam sniegą veidais,
Rankas pustome.
Mes su savo vadais
Kartu žūstame...
Pasisuko Kazys
Ir sukniubo tuoj.
Pamačiau jo milinę
Sukruvintą...
Dar sušuko dusliai
Arčiau stovintiems:
Aš kišenėj turiu
Vieną šovinį...
Vadas šaukia: pirmyn!
Nežiopsokite!
Imkit šovinį jo,
Pliokit vokiečių!
Užmuštieji pusny
Tegu ilsisi:
Mes po mūsų kapus
Jiems supilsime.
Ir valiojom valio,
Kritom, kovėmės,
Tvarstėm savo žaizdas
Su rankovėmis...
Tik paskui, po pirties
Atsidusome.
Komisaras Maskvoj,
Fricas Prūsuoje.

*

Mūsų žemė laisva!
Apsidairėme.
Pakovosime dar
Vilniaus gairėmis!
Savo vargą tada
Sukapojome.
Plėšiam plūgu dirvas
Ir dainuojame.
Niekam batų nuo tol
Nebevalome.
Savo tarpe kukliu
Kasniu dalomės.
Sveika Lietuva, moč,
Žemė liūdesio!
Kas išpirko tave,
Tu paliudysi.
Visa tai į širdis
Isidėkime
Ir dėl Lietuvos laisvės
Budėkime!

S. Laucius

Trys bičiuliai

Petras sėdi kareivinėje prie lango ir žiūri į sienoje nutapytą didžiulį paveikslą. Sukniubęs kareivis. Nuo kaktos per veidą teka šilto kraujo srovelė, lūpose rami šypsena, o akys giliu tikėjimu žiūri. Toliau sprogsta sviediniai, kariai puola atakon. Dangų užgulę sunkūs, švininiai debesys, bet pakraštyje matyti kruvina pašvaistė, o pro debesis plėšiasi pirmieji spinduliai. Virš paveikslo žodžiai: „Malonu mirti dėl tavęs, tėvyne!“

Laisvės jutimo džiaugsmas teka visomis Petro gyslomis. Pasiryžimas kaupiasi krūtinėje ir norisi perkūno balsu sušukti: „Kol plaks bent vieno lietuvio širdis — bus laisva mūsų tėvyne!“

Degantis žvilgsnis išbėga pro langą laukan, pasiekia balkšvus debesis ir dangų. Vėl grįžta ir užkliūva už aukštos Kosto figūros. Jis vilnietis. Daugiau niekas nieko apie jį nežino. Petras mato jį palinkusį, sielos kančių šešėliais apgaubtu veidu. Jie geriausi draugai, todėl Petras jaučia Kosto kančią, kuri drumsčia jo džiaugsmą, rūpesčiu užlieja degančias Petro akis.

Prieina prie Kosto, uždeda ranką ant peties.

— Tu nesidžiaugi Nepriklausomybės šventę švėsdamas?

Lyg iš baisaus sapno pabudintas Kostas krūpteli, keistai nusišypso.

— Dar ne laikas, Petrai!..

Kazematan įeina klaipėdietis Jonas. Visi trys susėda. Tai visiems žinomas brolišku draugų tretukas.

— Papasakok ką nors apie save, Kostai. — Petras nori pažinti savo draugo praeitį, kad geriau jį suprastų.

— Papasakok! — ir klaipėdiečiui Jonui įdomu.

— Gerai. — Kosto žvilgsnis klaidžioja sienomis. Mintys grupuojasi, kad virstų žodžiais: — Gerai, bičiuliai.

Renkasi vaizdai, pergyventi įspūdžiai keliasi Kosto sąmonėje.

— Tada aš buvau septynerių metų. Buvo rytas, kuris įrašytas į mano protą ir širdį įkaitinta geležimi. Baisus rytas. Atsimenu, mane prikėlė pikti žodžiai, tarsi šunų lojimas. Atmerkiau akis ir susitraukęs lovoje stebėjau, kas darosi pirkioje. Mačiau penkis lenkų kareivius ir surištom rankom tėvą. Vienas, matyt vyresnysis, daužė kumščiu stalą, bauriai keikė ir girgždančiu balsu reikalavo išduoti draugus - partizanus. Bet tėvas tylėjo ramus, kietai suspaustom lūpom ir plieniniu akių spindėjimu. Lenkas įsiuto. Jis grasė kančiom ir mirtimi. Putos tiško iš pykčio perkreiptų nasrų. Trenkė kumščiu tėvui į veidą. Vieną, antrą, trečią kartą... Bet tėvas nei iš vietos nepajudėjo, nei nemirktelėjo. Tik melsvos gyslos išsoko smilkiniuose, ir plaukų puokštė ant kaktos padriko.

— Sakyk, šunie! — vėl pasipylė smūgiai.

Tėvas palinko ir atsirėmė į sieną. Pirkino įėjo mamytė, riktelėjo ir puolė ant kelių prieš įsiutusį lenką, maldaudama, ašarom springdama.

— Kelkis, motin. Prieš Dievą klaupkis, o ne prieš išgamą, parsidavėlį! — tiek tepasakė tėvas.

— Sušaudyt! — perkūnija griaudė lenko balsas.

Kareiviai ištempė tėvą iš pirkios. Motiną, apkabinsią lenko kojas, pastarasis paspyrė ir paliko gulinčią vidury aslos, tyliai trukčiojančią visu kūnu. Aš šokau iš lovos. Mamytė staiga siaubingai riktelėjo ir pakilusi išbėgo, palikdama atviras duris. Aš greitai apsirengiau ir išbėgau paskui ją.

Prie tvarto sienos ramus ir išdidus stovėjo tėvas. Keturi kareiviai užtaisė šautuvus, pakėlė prie pečių.

— Ką jūs darot, žmogžudžiai!.. — Lyg pamišusi puolė motina vieną kareivį, griebdama už šautuvo. Kareivis ją pastūmė, trenkė buožę į krūtinę, ir motutė riktelėjusi parkrito. Jos lūpose pamačiau kraują. Kažkas užvirė krūtinėje, dantys sugirgždėjo ir ašarų nebuvo. Tada aš negalvojau, kad esu bejėgis septynerių metų vaikas. Puoliau kareivį, užšokau jam ant pečių, daužiau galvą mažais kumščiais, nieko negalvodamas ir nieko nematydamas. Mano akyse mirguliuo šautuvo buožės smūgis ir kraujas motutės lūpose. Bet netrukus kareivis mane jau laikė už plaukų, smarkiai sudavė kumščiu per veidą. Aš pargriuovau ir, kaip per sapną, girdėjau šūvius. Kai atsipeikėjau, tėvas gulėjo prie tvarto pamato ramus, tarsi pasnausti atsigulęs...

Kosto akys keistai blizga, veido raumenys išsi-tempė. Staiga jis papurto galvą, pertraukia ranka per kaktą ir vėl tęsia:

— Motutė jau neatsikėlė iš lovos ir greitai mirė. Aš likau vienui vienas. Palaidojęs motiną, išėjau pas dėdę, kuris gyveno už septynių kilometrų, kitoj pusėje Merkio. Paskui, jūs žinote, Merkys perkirto Lietuvą, mano tėviškė liko lenkų užgropta.

Augau pas dėdę. Dažnai sėdėdamas ant Merkio kranto mačiau pavergtuosius brolius, girdėjau jų liūdnas dainas, mačiau lenkų kareivius. Mano vaizduotėj gyvomis varsomis išaugdavo tėviškės vaizdas: tokia miela žemutė pirkia, didžiulis gluosnis, lyg sargybinis, sidabrinis upelis, motutė, tėvas. Į širdį nagus įsmeigdavo to baisaus ryto atsiminimas.

Turėjau, berods, šešiolika metų. Taip pasiilgau tėviškės, kad vieną vakarą neiškentęs laiveliu perplaukiau Merkį, ir mano kojos palietė mielą užgrobtą žemę. Saugodamasis pasienio sargybos, slinkau krūmais, paskui ėjau, bėgte bėgau laukais į tėviškę.

Pirkioje degė lempa, svetimi žmonės šeimininkavo mano tėvo ūkyje. Prisiglaudęs prie gluosnio keistam sustingime ilgai klaidžiojau akimis po gimtinės sodybą ir verkiau. Paskui visus laukus išvaikščiojau, aplankiau visas tokias mielas, tokias artimas ir brangias vieteles. Tiek gražių vaikystės dienų čia buvo prabėgę, brangiais atsiminimais dvelkė kiekviena pieva, sodo kampelis. O aš turėjau slapstyti, kaip benamis šuo slankioti savo tėviškėje.

Paskui dažniau persikeldavau per Merkį. Susiradau vaikystės draugus, nuveždavau jiems laikraščių, pažinau jų baisų pavergtųjų gyvenimą...

Nematę savo akimis, jūs neišivaizduojate tos priespaudos, vargo ir kančių svetimųjų ujamų ir persekiojamų brolių. Juos persekioja kiekviename žingsnyje, už lietuviškų kryžių statymą kankina, uždarinėja mokyklas, už lietuvišką žodį, mintį pūdo kalėjimuose. Jiems laisvė — dienų ir naktų sapnas, graži svajonė. Jie kenčia ir tiki jos išsipildymu.

Brangi dovana mūsų kariuomenės dalių kareivių bibliotekoms

Šių metų pradžioje krašto apsaugos ministerija gavo gražią, kultūrinę dovana, skiriamą mūsų kariuomenės dalių kareivių bibliotekoms. Žemės ūkio rūmai dovanuoja 2128 tomus, o žemės ūkio ministerija 200 tomų, įvairiausių naudingų visų ūkio sričių knygų. Dovanotų knygų esama gan brangių. Žymios dalies knygų kaina nuo 2 iki 5 litų. Bendra dovanotųjų knygų vertė — 3635 litai.

Ši vertinga, graži žemės ūkio rūmų ir žemės ūkio ministerijos dovana yra reikšmingas ir ryškus faktas, rodąs mūsų aukštųjų įstaigų, mūsų visuomenės kilnų norą remti savąją kariuomenę ne tik materialėmis gėrybėmis, kad galėtume pakankamai apsiginkluoti, bet taip pat ne mažiau svarbiomis ir kultūrinėmis priemonėmis. Šiuo atveju dovanotieji tūkstančiai vertingų žemės ūkio srities knygų, paskleistų mūsų kariuomenės dalių kareivių bibliotekose, kariams skaitytojams duos progos iš jų pasisemti daug naudingų ūkiškų žinių, kurios mūsų kareiviams ūkininkaičiams šių dienų gyvenime yra būtina reikalingos. Tuo būdu iš kariuomenės eilių išeinantieji vyrai grįš į visuomenę ne tik gerai pasirengę krašto gynėjai, bet taip pat ir susipratę, turį reikalingiausių žinių ūkininkai, amatininkai, darbininkai. Štai kaip kariuomenės ir visuomenės vadovybių suburtomis pastangomis kariuomenė tampa reikšminga gyvenimo mokykla tikrąja, šio žodžio prasme.

Už šią gražią kareivių bibliotekoms dovana žemės ūkio rūmams ir žemės ūkio ministerijai mūsų krašto apsaugos ministerija yra labai dėkinga. Dovana ypač yra brangi ir gauta laiku dar ir todėl, kad, pasikeitus kariuomenės dalių dislokacijai, naujų įgulių kareivių bibliotekoms knygų labai trūksta ir iš karto papildyti neįmanoma.

Šia proga skaitytojai kariai turėtų atsiminti, kad be grožinės literatūros, be romanų skaitymo, dar svar-

— Dabar suprantate, broliai, kad dar ne laikas man džiaugtis!..

Kostas nutilo. Visų lūpos tyli, bet širdys plaka viena mintimi, nenužudomu pasiryžimu liepsnoja akys — visvien atvaduosim Vilnių!

— Ir mano krašte ilgai šeiminkavo atėjūnai. Ir mano lietuvišką kraują buvo jie vokiškumu užnuodiję. — Prabilo klaipėdietis Jonas — Bet aš supratau paklydimą ir džiaugiuos, kad grįžęs iš kariuomenės galėsiu dirbti, kelti lietuviybę, praverti apakintiems broliams akis. Rodos, girdžiu kaip šaukia mane brangi, mylima jūra!

— Aš, rodos, turėčiau būti iš mūsų visų laimingiausias. Bet jūsų nelaimės — mano nelaimės, jūsų rūpesčiai — mano rūpesčiai. — Petras tvirtu balsu kalba. — Ir mano tėviškei grasoma priespauda ir kalami grandiniai. Bet mes nugalėsime visas kliūtis, atitaisysime skriaudas ir niekšybes.

— Ruoškimės, dirbkime ir tikėkime teisybės pergale, mūsų pergale, visos Lietuvos laisvės saulės tekėjimu!

Trijų bičiulių rankos susispaudžia, širdys plaka į vieną taktą, o nugalimas pasiryžimas tvinksi visomis gyslomis.

Jonas Docius

biau yra įsigyti naudingų, praktiškų žinių gyvenimui, iš kurio yra atėję ir kurin grįš, atlikę garbingą kario prievolę. Vispusiškai praplėstas atsargos kario akiratis bus labai naudingas jam pačiam ir kitiems. Jeigu skaitydami romaną ar apysaką gražesnes vietas bei mintis kartais savo sąsiuvinin įsirašome, tai dar svarbiau iš įvairių ūkiškosios specialybės knygų pasirinkti reikalingiausių žinių. Čia minimose žemės ūkio rūmų ir žemės ūkio ministerijos dovanotose knygose rasite daug žinių apie: žemės dirbimą, pievų ir ganyklų taisymą ir jų priežiūrą, pelningo sodo įrengimą, narninių gyvulių gydymą, augalų kenkėjus ir kaip su jais kovoti, žemės ūkio statybą, žemės ūkio kooperaciją ir daug kita.

Tik šių visų sričių žiniomis domėdamiesi ir jų kuo daugiausia įsigydami, tinkamiausiai atsilyginsime už dovanotąsias knygas, kurios tarp kitko kainoja nemaža pinigų.

S. U.

Negęsta jos prisiminimas

Ankstyvo pavasario saulė rieškučiomis žarsto spindulius jau prasikalusiai ir jaunu žalumu žemę pridengusiai žolelei. Vos, vos gyvas vėjelis kedena sprogstančių alyvų garbanas. Gamta ir platūs laukai kvėpuoja rimtimi, nesutrikdoma ramybe. Šventadieniškas, visu gražumu pasirodęs pavasario rytas.

Visa krūtine traukiu pavasarišką aromata ir džiaugiuosi netrikdoma ramybe.

Kažin kur pasigirsta urzgimas, užesys, kurs taip nesiderina su laukų ramybe, trikdo tą šventą rimtį.

Pridengiu ranka akis nuo saulės ir klajoju žvilgsniu skaidrioj mėlynėj.

Užesys garsėja. Juk jis taip daug girdėtas, taip širdžiai artimas, taip brangus tas užesys!

Eskadrilė skrenda...

Ten saulėtoj, žydrioj padangėj kovos lėktuvų propeleriai groja himną platiems horizontams, pilkiems debesims. Ten tuose plieniniuose paukščių kūnuose plaka žmonių širdys, drąsa trykštančios, ten karo lakūnai atlikinėja pratimus.

Rudenį išskrendančių klykiančių gervių kablys sukelia jautresniuose žmonėse kažin kokius jausmus, prisiminimus.

Man panašius jausmus kelia tų plieninių paukščių pasirodymas.

Taip artimos, taip savos ir nepamiršamos tos dienos mūsų kariuomenės eilėse, kur mano laimei, teko man valdyti tą plieninį paukštį.

Eskadrilė artėja ir praskrenda viršugalvy.

Krūtinėj suliepsnoja ilgesys. Ilgesys praleistų kariuomenės eilėse dienų su visais jų malonumais.

Užesys tyla ir eskadrilė pasislepia už pakluonyje augančio baltaskvernio beržyno. Pranyko — lyg jos nebuvo.

Su išsiilgimu vis laukiu pakartotinių pratimų, kai nors trumpai gauni vėl atsidurti toj puikioj kariuomenės aplinkumoj. Kai vėl jauti, kad dirbi produktyvąjį tėvynei darbą, lavinies, prisimeni, neleidi visai paskęsti užmaršties bangose taip brangioms žinioms, kurias vėl galėsime panaudoti, kai pašauks tėvynė.

Tada vėl mėlynieji propeleriai gros priešui ugnies himną

Vlad. Mas.

Naturalusis jojimas

Jojimą natūraliu vadiname tada, kai raitelis savo judesiais neapsunkina arklio. Pirmieji prie naturalaus jojimo metodo priėjo italai, iš kurių vėliau perėmė kitos valstybės. Vartydamas sporto žurnalus kiekvienas, šiek tiek nusimanęs apie jojimą, pastebės, kad visų valstybių jojikai, šokdami per kliūtis, su mažomis išimtimis, kurios dažnai priklauso nuo pačio arklio, sėdi vienodai. Taigi, šiandieną sakyti, kad jojama, teisingiau pasakius šokama per kliūtis „prancūziškai“ ar „itališkai“, būtų klaidinga.

Palyginus mūsų jojimo instruktorių, mjr. Ugianskio ir kpt. Andriūno, reikalavimus su prancūzų mokyklos reikalavimais — skirtumo nėra. Mūsų mokykla lygiai taip pat gerai paruošia raitelius, kurie niekuo nesiskiria nuo prancūzų. Žinoma, čia neliesiu arklių paruošimo klausimą, bet tik patį jojimą ir kliūčių nugalėjimą.

Taigi, natūralus jojimo būdas yra geriausias. Kitokia padėtis yra neįmanoma. Gal kada nors bus surastas dar geresnis, tobulesnis būdas, nes jojimo evoliucija be galo įvairi, bet dabar šis būdas pats teisingiausias. Jį visi ir vartoja.

Reikia pasakyti, kad ypač pas mus labai nevienodai laikomos kilpos: vieni laiko giliai, antrieji ant vidurio, t. y. plačiosios pado dalies, ir tretieji, daugiausia artilerininkai, ant priekinės pado dalies. Kaip iš tikrųjų kilpos turėtų būti laikomos? Jei imsime principu, kad raitelis savo judesiais neturi apsunkinti arklio, tai sėdėseną turi būti tokia, kad kuo daugiau aplengvintų arklių ir nevargintų raitelio.

Raitelio koja turi būti prie pavaržos ir atsiremiamoji jėga kilpoje turi būti statmena. Taikant šiuos du dalykus, kilpos dažniausiai atsiranda ant plačiosios pado dalies. Pažiūrėkime, kas darosi laikant kilpas padų galais. Šiame atsitikime koja eina pirmyn, kūnas tuo pat metu turi pasiduoti atgal, kad išlaikytų lygsvarą. Pirmas principas, neapsunkinti arklio, neišlaidkomas. Todėl geriau kilpas laikyti kiek giliau.

Tenka pastebėti, kad yra ir tokių jojikų, kurie kilpas laiko padų galais tik tam, kad nelaimės atveju greičiau iš jų ištrauktų kojas.

Geriau prisitaikyti tokio dydžio kilpas, kad jos būtų lengvai išmetamos. Raitelis turi būti drąsus ir savimi pasitikintis, o ne bijoti ir laukti nelaimės.

Saumur'o kavalerijos mokykloje, Prancūzijoje, šokant per kliūtis griežtai statomi šie reikalavimai:

patraukti kilpas ir būtina sąlyga, kad jos būtų giliai paimtos. Reikalaujama kūną paduoti pirmyn, kad raitelis sutaptų su arklio judesiu. Dar nebuvo atsitikimo, kad kūnas būtų paduotas priekin kieno nors per daug. Dažniausiai — per mažai. Štai reikalavimai tos mokyklos, kuri yra garsi visame pasauly, kurioje karininkai instruktoriai specialiai užsiiminėja vien tik jojimu, ieškodami būdų ir priemonių, kuriomis kuo lengviausia būtų galima daryti arklius paklusniais ir tobulinti sėdėseną. Tas yra visai natūralu, nes ši padėtis yra pati tvarkingiausia ir kaip tik joje išlaikytas dėsnis — sutapti su arklio judesiu. Juo arklys bėga didesniu aliūru, tuo ir raitelis privalo paduoti daugiau kūną pirmyn.

Svarbu surasti iš tų dviejų padėčių išeitį, nes tenka surasti tokią sėdėsenos padėtį, kuri tikėtų visais atsitikimais. Kautynėse pamatęs kliūtį nepasitrauksi kilpų ir net nebus laiko apie tai galvoti, nes kliūtys, kurias reikės nugalėti, dažnai pasitaikys visai netikėtai.

Jojant neramiu arkliu, ar ramiam arkliui pasibaidžius, nejučiomis kilpos imamos giliau. Štai kodėl geriau laikyti kilpas ant plačiosios pado dalies ir geriau, jei jos bus giliau, negu ant galo pado. Pastaruoju atveju kilpos dažnai yra pametamos, o nuo to nukentčia raitelis, nes nebegalėdamas balansuoti savo svorio, yra priverstas kristi nuo arklio.

Kiti labai svarbūs klausimai, tai būtent:

1. dalyvavimas konkūrose,
2. arklio pasirinkimas,
3. arklio ir savęs paruošimas konkūrams.

Šių dienų gyvenimas neįmanomas be rungtyniavimo. Kas neprogresuoja, tas eina atgal. Raitųjų sportas, kuris visose valstybėse yra labai mėgiamas, kuris turi garsią praeitį pas mus medžioklėmis ir lenktynėmis, pamažu atgyja. Kavalerijos ir artilerijos karininkai bei puskarininkai kasmet platesniu mastu dalyvauja konkūrose. Čia tenka pastebėti, kad tik tuomet mes pasieksime apčiuopiamų rezultatų, kada į šį sportą bus įtraukta mūsų plačioji visuomenė.

Kiekvienas raitelis privalo rungtyniauti. Rungtynės, be tobulinimo arklio, taip pat ugdo raitelišką pasiryžimą ir drąsą. Tačiau čia kartais susiduriame su neleistinu dalyku: konkūrose dalyvaujama nepakankamai paruoštu arkliu ir tuo būdu pakenkiama arklio ir raitelio sveikatai.

Daug pareina nuo arklio pasirinkimo. Žinomas dalykas, kad mes nesame tiek turtingi, kad galėtumėm turėti po kelis arklius. Tenka tenkintis vienu arkliu, ir su juo, be tiesioginio darbo, užsiimti ir sportu. Yra didelė klaida pasirenkant arklių pirmą eilę statyti klausimą — kaip arklys šoka per kliūtis. Jaunas karininkas, atėjęs eskadronan, kartais pirmiausia klausia viršilą, kuris arklys aukščiausiai šoka, nesirūpindamas jo sudėjimu ir pajėgumu. Tuo tarpu šalia stovintis kitas arklys dažnai kur kas yra geresnis už aną aukštai šokantį arklių ir su juo dirbant galima būtų pasiekti daug geresnių rezultatų. Bet tam reikalingas ilgas ir planingas darbas. O mums dažnai trūksta kantrybės ir laiko. Kiekvienas raitelis, rinkdamas sau arklių, turi atsiminti štai ką: ar nori surasti sau gražų arklių ar gerą.

Su savo bičiuliu

Daugiau pasitikėjimo savimi

Maža pajėga, bet vieninga, įgali apsaugoti savo kraštą, jei tik netrūksta tvirto pasiryžimo, — sako Valstybės Prezidentas p. Antanas Smetona.

„Neišmintingai daro tie, kurie kalba, kad mažam kraštui ar mažai tautai nesą verta daug rūpintis ginklo pajėga, kadangi sunku, beveik negalima esą atsispirti didesnių ir stipresnių už mus tautų galybei. Tokia nuomonė neteisinga... **Maža pajėga, bet vieninga, įgali apsaugoti savo kraštą, jei tik netrūksta tvirto pasiryžimo.** Ir vis dėlto nestinga mūsiškių tarpe nusiminusių, vedančių nusiminiman ir kitus. Dabar, girdi, Lietuva palikusi viena, be draugų ir be prietelių. Baisu, kad nepražūtų. O kada gi ji buvo ne viena? Kas buvo jos draugai ir prieteliai? **Kariai savanoriai gerai atsimeņa, kad nei kaimynai, nei kitas kas jiems nėjo talkon gintų mūsų tėvynės. Patys gynėmės, patys vertėmės ir savo laisvę saugojome.**“ — taip yra pasakęs apie mūsų krašto saugumą Tautos Vadas, Valstybės Prezidentas Antanas Smetona.

Iš tiesų, atėjo taikos krizė. „Nepasitikėjimas tarp atskirų tautų ir valstybių vis labiau auga; visos tautos, net buvę nusiginklavimo idėjos autoriai, rungtyniaudami pradeda ginkluotis; pasaulis nerimauja; vieni kitiems pradeda net smurtu grasinti; kalbama ir rašoma apie naująjį karą“, — apibūdina pasaulinę padėtį mūsų kariuomenės vadas, gen. št. plk. Raštikis.

Todėl visiškai suprantamas yra mūsų vyriausybės ir kariuomenės vadovybės susirūpinimas krašto saugumu ir raginimas tuo reikalu susidomėti visai tautai. Lyg karo metu, yra paskirtas kariuomenės vadas, daug lėšų skiriama kariuomenės ginklavimui, visuomenė raginama aukoti Ginklų Fondui, pertvarkyta ir sustiprinta Lietuvos Šaulių Sąjunga, išleista daug

įstatymų krašto saugumui sustiprinti... Bet tuo pačiu metu atsiranda tiems darbams prieštaraujančių balsų. — Vieni iš jų sako, kad vyriausybė, šaukdama tautą ginkluotis, nori įvesti savotišką „ginklų kultą“. Kiti sako, kad karo pavojus per daug išpučiamas, todėl, esą, šiais ekonomiškai sunkiais laikais neverta prie jo rengtis. Reikia palaukti geresnių metų. O tretieji aimanuoja, kad mes per silpni atsispirti galingsiems ir gausingsiems priešams. Tai vis arba blogos valios arba iš nepasitikėjimo savim kilę balsai.

„Iš praeities tavo sūnūs te stiprybę semia“, — skamba mūsų tautos himno žodžiai. Tad žvilgterėkime į praeitį. Istorijoje yra daug pavyzdžių, kurie patvirtina mūsų dainiaus žodžius „Tvirtas griūva, silpnas kelias“. **Negausingas, bet dvasia galingas narsuolių būrys nugalė ir skaičium ir apsiginklavimu daug galingesnes priešų gaujas.** Prisiminkime senosios Spartos didvyrį Leonidą, atrėmusį milžiniškos persų kariuomenės puolimą. Prisiminkime senovės lietuvių atkaklias kovas su kryžiuočiais, kada visos Europos riteriai, popiežiaus laiminami, ėjo lietuvių pagonų žudyti. Lietuviai jų nepabūgo, bet kovėsi, kol prie Žalgirio juos visiškai sutriuškino.

„Mes, Lietuva, esame kryžkelėje, kaip tie žirniai prie kelio, kurių, kaip sako mūsų ūkininkai, tūlas, kurs pro jį eina, ar kuris kaimynas norėtų pasirašyti. Toks mūsų krašto padėjimas gal ir duoda progos vienam kitam mūsiškiui paabejoti ir nusiminti. Tačiau nepamirškime, kad ir mūsų didieji kaimynai saugo vieni kitus, kad, vienam jų paveržus mūsų žemę, nebūtų žalos kitam. **Mes laikomės savo pajėga ir kitų priešingaisiais reikalais. Taigi neturi būti vietos šiokiems ar tokiems abejojimams dėl savo krašto gerosios ateities,**“ — sako Tautos Vadas.

Šie gilūs mūsų praeities supratimo žodžiai lai būna mums sunkesnėje valandoje padrasinimu.

Dažnai yra didelis skirtumas tarp arklio gražaus ir gero. Kartais negražūs arkliai sportui yra tinkamesni. Arklys turi atitikti jojiką. Dažnai raitelis savo svoriu yra arkliui per sunkus.

Jojimas yra menas, kuris reikalauja daug darbo ir tobulinimosi. Būtų gėda kavaleristui, jeigu kas drįstų pasakyti, kad jis nemoka joti; bet taip iš tikrųjų gali atsitikti, jeigu bus nesistengiama dirbti. Yra skirtumas — pasijodinėti ir būti pasiruošusiam šokti per kliūtis, t. y. visiems netikėtumams.

Reikia pripažinti, kad geriau konkūrose nedalyvauti, jei neturi pakankamai paruoštą arklių. Tai yra žala arkliui ir tuo pačiu nuostolis valstybei. Neužtenka, kad arklys šoka du metrus. Čia klaida. Lai arklys būna pilnai paruoštas šokti 1 m 20, bet 15 kliūčių be žalos savo sveikatai. Štai kur arklio įtraukimo esmė. Visuomet tas arklys turės didesnių šansų laimėti, kuris bus geriau įtrauktas.

Dar vienas dalykas, kurį mes dažnai užmirštame, tai raitelio ruošimasis. Arklių gali ruošti kitas, ant hordo, bet reikia neužmiršti savęs. Raitelis privalo mokėti šokti ne vien tik su savo arkliu, bet ir ant kiekvieno pasitaikiusio, nes kaip ir 100 šūvių nepataikysi į tą pačią skylę, taip ir tas pats arklys, šokdamas keliolika kartų tą pačią kliūtį, šoks įvairiai. Šis dalykas yra be galo svarbus. Tad norint dalyvauti konkūrose ir laimėti — būtina sąlyga, kad be pakan-

kamai gerai paruošto arklio, reikia pačiam gerai pasiruošti.

Paklauskime prityrusių jojikų, ir jie dažnai pasakys, kad kartais nebuvo laimėta tik dėl raitelio kaltės.

Pasauliniai rekordai: aukščio rekordas, pasiektas prancūzų, Paryžiuje, 1934 m. leitenanto des Castries su arkliu „Volan Vent“ — 2 m 38 cm; pločio rekordas, pasiektas prancūzų, Paryžiuje, 1935 m. to paties leitenanto su arkliu „Tenace“ — 7 m 60 cm. Šie du rekordai rodo prancūzų arklio ir jojikų aukštą lygį. Gal bus įdomi taip pat statutiška prancūzų kavalerijos aliūrų derinimo lentelė.

	Žingsniu	Riščia	Zovada	Lauk. zovada
1 minutė	110 m	240 m	340 m	440 m
1 kilometr.	9'5"	4'10"	2'56"	2'16"
1 valand.	6 km	14 km	20 km	—

Žygis: 1 val. 6 km visą laiką žingsniu
 „ 1 „ 8 „ 2 km žingsniu, 1 riščia
 „ 1 „ 10 „ 1 km žingsniu, 2 riščia
 „ 1 „ 14 „ visą laiką riščia.

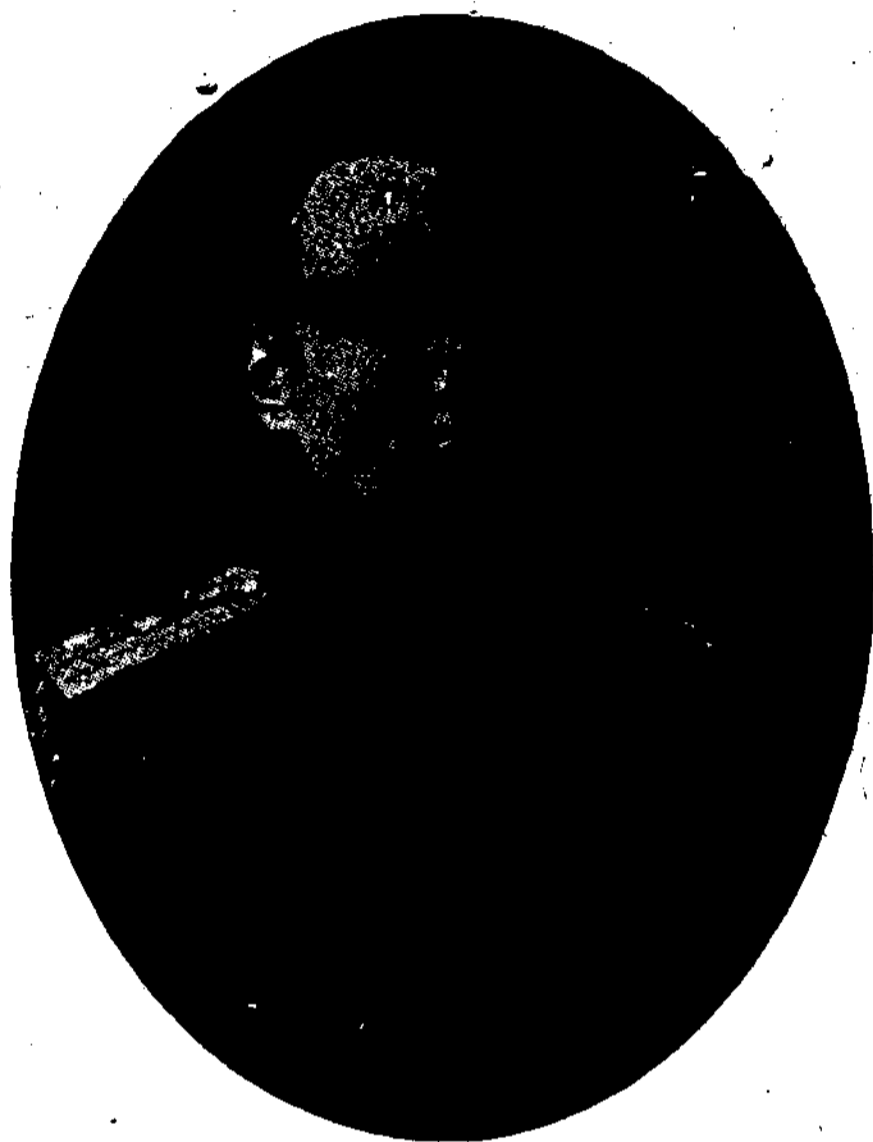
Normalus dienos žygis 40 kilometrų.

Ltn. Kukta

Karininką A. Juozapavičių prisimenant

Tai buvo 1919 m. vasario 13 d. Prietaringi žmonės laiko 13-tąjį skaičių nelaimingu. Ir iš tikrųjų, vasario 13 buvo ištikusį ką tik besikuriantį Alytų 1-mą pėst. pulką skaudi nelaimė, nes tą dieną kovose su bolševikais Alytuje žuvo pulko vadas kar. A. Juozapavičius.

Aš, kaip tų kovų dalyvis, čia noriu pasidalyti tais įspūdžiais, kuriuos tuo metu buvau patyręs.

Karininkas A. Juozapavičius

Jau vasario 12 d. išvakarėse buvo jaučiama, kad bolševikų fronte kažkas ypatingo vyksta. Visoki gandai sklido kareivių tarpe, o už vis labiau, kad bolševikai puls Alytų. Nors savanorių jau nemažas skaičius buvo ir ginti savo kraštą buvo didelis pasiryžimas, bet dėl ginklų ir pasirengimo stokos vis dėlto negalima buvo užtikrinti Alytaus miestui sau-

gumo, kuris gresė ne tik iš bolševikų pusės, bet ir iš vokiečių. Tiesa, vokiečiai buvo mūsų „talkininkais“ ir turėjo prieš bolševikus užėmę fronto dalį, tačiau mums jais teko skaudžiai nusivilti. Nežinia kuriais sumetimais jie iš fronto pasitraukė ir apie tai mūsų kariuomenei nieko nepranešė. Tuo būdu Kaniūkų tiltas pasiliko visiškai neapsaugotas ir bolševikai laisvai iš tos pusės užėmė Alytų ir puolė mūsų savanorius iš užpakalio, kurie dar gynėsi Suvalkų pusėj neleidami bolševikams pereiti per Alytaus miesto tiltą.

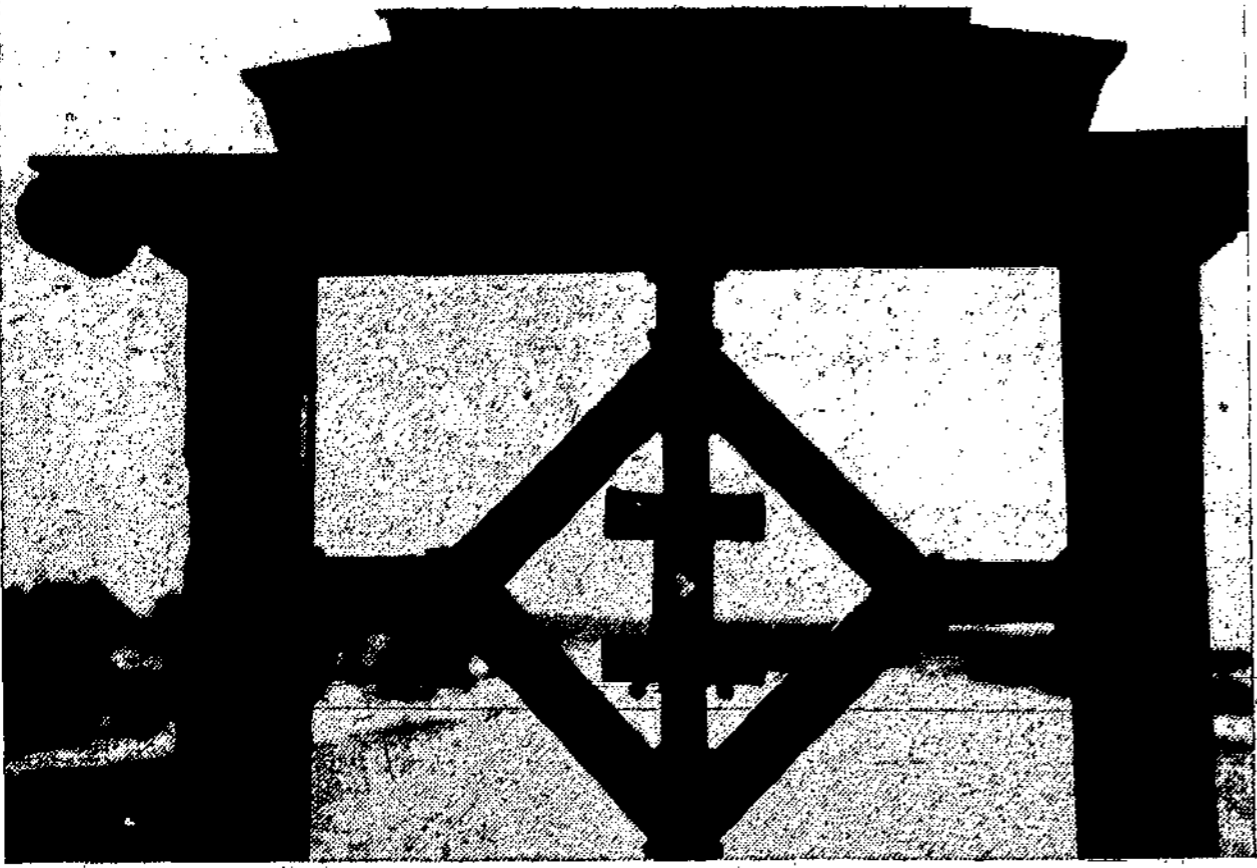
Gerai atsimenu, kai vasario 12 d., vakare, kulkosvaidžių komandoj buvo kažin koks kareivių pasilinksminimas, į kurį buvo atėjęs ir kar. Juozapavičius. Malonu buvo matyti savo vadą kareivių tarpe. Iš to galima buvo spręsti, kaip jis be galo mylėjo savanorius. Čia jo tarytum paskutinis buvo patarnavimas savo mylimiems kariams, nes jam jau ryt su jais teko amžinai atsiskirti.

Ir štai ką tik išsiskirsčius mums į savo būstines ir dar nevisiems sumigus, pasigirdo tamsioj mūsų kareivinėj lėti žingsniai ir kartu švelnus balsas: „Tai ką, vyrai, trukdo maskoliai mums ramumą“. Tai būta pulko vado, kuris paskutinį kartą mus aplankė ir paskutinieji jo ištarti žodžiai. Šie žodžiai, jį prisiminus, visuomet man kartojasi. Mes tuojau visi atsikėlėm ir supratom, kad mus bolševikai jau pradėjo pulti.

Man tą rytą buvo liepta pakeisti štabe prie telefono budintį, bet ten nuėjęs jau nieko neberadau. Kadangi ryšys, matyti, jau buvo nutrauktas, tai jokių skambinimų į štabą jau nebebuvo. Aš visą rytą bu-dėjau ir laukiau kol ateis kas mane pakeisti. Gal būtų bolševikai taip ir užklupę mane sėdintį prie aparato, jei nebūčiau susidomėjęs smarkiu lauke šaudymu. Norėdamas sužinoti kas čia dedasi, nubėgau į savo kareivinę. Net šiurpas mane paėmė, kai radau visai tuščias kareivines, nė gyvos dvasios. — Savo kuprinės, kuri ties lova ant sienos kabėjo, taip

Kar. A. Juozapavičiaus laido-tuvės Alytuje

Taip pažymėta karininko Juozapavičiaus žuvimo vieta ant Alytaus tilto

pat jau neradau ir tik tada supratau, kad mano draugai visus daiktus susidėję į vežimą pabėgo. Nežinojau kur dėtis: pasilikti vietoje ir laukti nežinia ko, ar kur bėgti. Ilgai negalvojęs iš Saratovo kareivinių štačiai pro bažnyčią dūmiau į tiltą. Tiltu buvo jau visai pavojinga eiti, nes bolševikai jį apšaudė iš šono nuo geležinkelio tilto ir iš užpakalio (iš Vilniaus pusės), o čia iš Suvalkų pusės, įsistiprinusi kapinėse, 7 kuopa apšaudė bolševikus. Tačiau laimingai pasisekė peršliaužti per tiltą ir pasprukti iš bolševikų nagų. Tuo tarpu pulko vadas kar. Juozapavičius, kuris užpakaly manęs raitas jojo, pasiliko Vilniaus pusėj prie bažnyčios ir kažin kur nujojo atgal Saratovo kareivinių link. Aš galvojau, kadangi tiltas smarkiai iš visų pusių apšaudomas ir su arkliu jau pavojinga keltis, tai nujojo kita kryptimi, kur galėtų saugiau persikelti per Nemuną į Suvalkų pusę. Tuo metu ledas dar stovėjo, bet ledu taip pat buvo gana pavojinga — vietomis jau vanduo buvo. Tik vėliau paaikėjo, kad kar. Juozapavičius, norėdamas dar išgelbėti nors dalį pulko turto, grįžo nuo bažnyčios į sandėlius, kurie buvo Saratovo kareivinėse. Tačiau jau buvo per vėlu, nes bolševikų būriai jau buvo paplitę po miestą ir jam begrižtant į Suvalkų pusę ant tilto buvo nukautas. Dvi priešo kulkos buvo perėjusios per krūtinę. Tai įvyko 1919 m. vasario m. 13 d. 8—9 val. ryto.

Mes žengiame

Dienas dainom išgražinę
Mes žengiame!
Gana svajonių ir saldžių mirazų,
Per daug jau vaikščiota padangėmis.

Mes einame!
Po kojom skamba brangi, miela žemė,
Prisimenam jos laisvės kainą —
Gana ją priešai purvino ir žemino.

Krauju nuplovėme likimą vergo,
Ranka rankon žygiuoja broliai aiščiai!
Per kruvinas audras ir darganas
Išnešim laisvę saulėtą ir skaisčią.

Mes einame su dideļu tikėjimu,
Darbu galingi, nepalaužiami.
Užkursime visoj tėvynėje
Tėvynės meilės laužą!

Jonas Docius

Kas gal aprašyti tuos didelius skausmus, kuriuos 1-mo pėst. pulko savanoriai turėjo patirti vasario 13. Mes, kaip bitės netekusios savo motinos, išlakstėm į visas puses ir nežinojom savo likimo. Nebuvo kam šaukti į kovą su priešu, nes tasai, kuriam mes visi savanoriai buvom atsidavę, jau gulėjo ant tilto grindinių nukritęs nuo savo arklio su perverta kulkomis širdimi. Tačiau jo veide spindėjo amžina ramybė, tik ranka nusitvėręs už krūtinės, tarytum saviesiems pasiskusti nori, kodėl jam neleido pamatyti laisvos Lietuvos.

Jo kūnas buv. Alytaus miesto burmistro p. K. Balukevičiaus pastangomis, kuris, nežiūrėdamas iš bolševikų pusės gresiančio pavojaus, buvo išsaugotas nuo pražuvimo, nes bolševikai jo kūną norėjo Nemune po ledu pakišti. Tik jo sumanumo dėka, kuris sugebėjo apeiti bolševikų komisarų ir papirkti jų sargybas, mums taip brangią relikviją išsaugojo ligi pulkas sugrįžo iš Marijampolės ir iškilingai palaidojo Alytuje, Suvalkų pusės kapinėse.

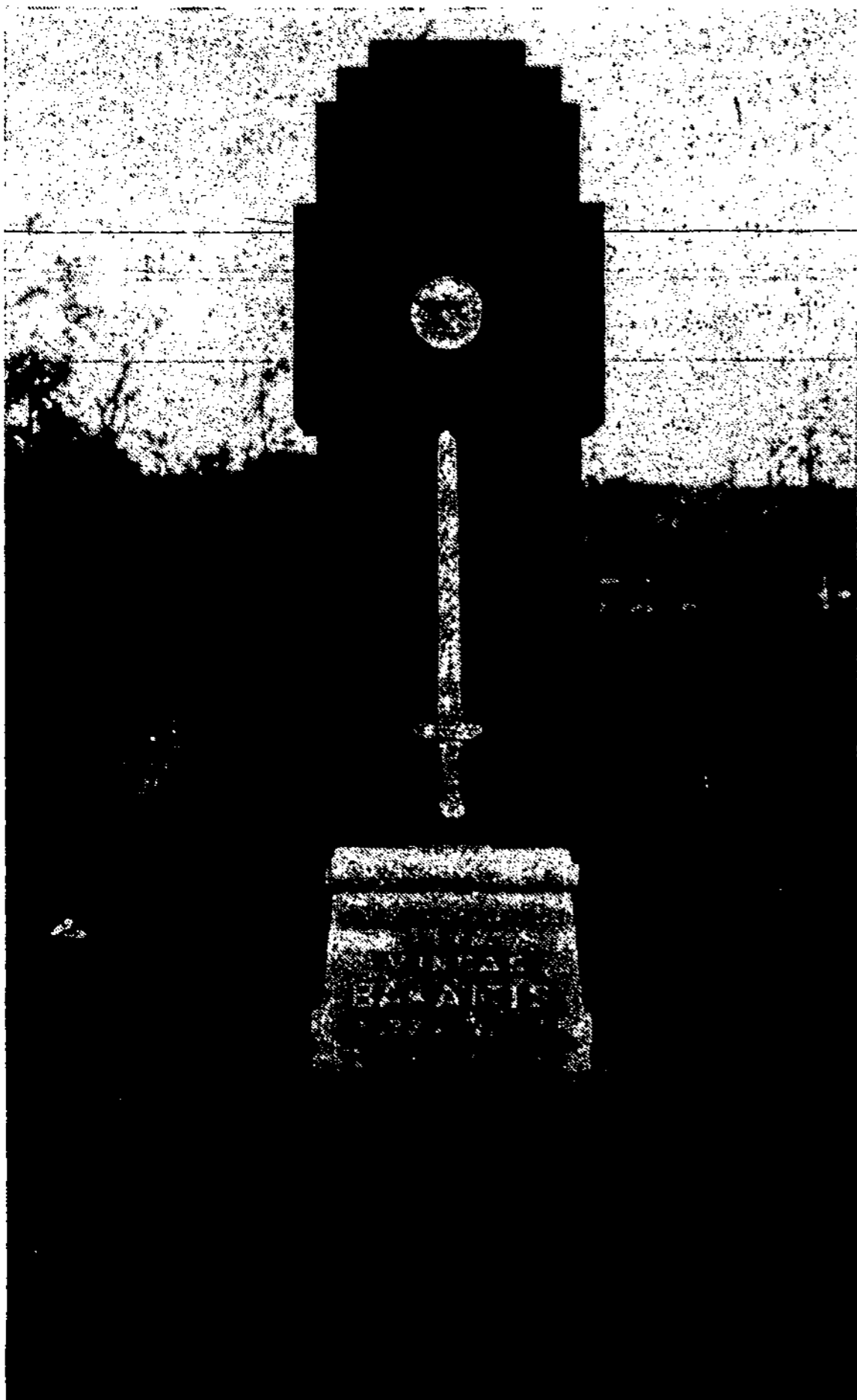
Savanoris kūrėjas J. Ardzijauskas

Karininko Juozapavičiaus mirtis

Karių kapų tvarkymas 1935 m.

Žuvusiųjų ir mirusiųjų karių kapams tvarkyti yra tam tikra komisija, kuri priklauso kariuomenės štabo viršininko. Dabar komisijoje yra: pirmininkas kariuomenės tiekimo valdybos ūkio skyriaus viršininkas adm. plk. ltn. Augustauskas ir nariai — kariuo-

J. ltn. Bakaičio paminklėlis Kauno kapinėse

menės štabo rikiuotės skyriaus mjr. Šlapikas ir kariuomenės štabo spaudos ir švietimo skyriaus kpt. Jakštas. Komisijos žmonės yra užsiėmę savo tiesioginiu darbu, o karių kapų tvarkymas yra tarytum garbės pareiga. Tačiau jie kiek galėdami dirba ir šį anterinį darbą.

Karių kapų tvarkymo darbas platus ir gana sudėtingas, ir komisija nieku būdu iš karto jo aprėpti negali. Tose vietose, kur yra kariuomenės įgulos, žinoma, darbas daug lengvesnis. Kariai mielai padeda tvarkyti karių kapus, o sutvarkytus kapus prižiūri ir globoja. Bet ten, kur nėra kariuomenės kapų tvarkymas daug sunkesnis ir brangesnis.

Tik paskutiniaisiais metais vis daugiau ir daugiau atsiranda šaulių būrių, kurie ima domėtis ir karių kapais. Vienur kitur karių kapus globoja pavasarininkai ir jaun lietuviai.

Vienais metais buvo paskelbta laikraščiuose, kas nori paimti globoti jau sutvarkytus karių kapus. Į

ši skelbimą atsiliepė daugybė žmonių, bet prašė už kapų globojimą ir priežiūrą paskirti tam tikrą atlyginimą. O komisija kaip tik turėjo galvoje visai ką kita. Ji norėjo, kad be jokio atlyginimo karių kapus valytų, puoštų ir prižiūrėtų visuomenės organizacijos arba atskiri asmens, kaip tai daroma kituose kraštuose.

Bet vis dėlto atsirado organizacijų, kurios pasiėmė globoti karių kapus. Tatai, žinoma, palengvino komisijos darbą ir sumažino išlaidas.

Karių kapams tvarkyti iki šiol buvo skiriama kasmet po 5000 litų iš valstybinių lėšų. Kai kur kariuomenės dalys iš savo ekonominių sumų skiria šiek tiek lėšų ir karių kapų reikalams.

Taigi kasmet vis šis tas padaroma. Šen ten sutvarkomi ar pagražinami karių kapai, pastatomas žuvusiems pagerbti paminklėlis ir t.t.

Tačiau karių kapų tvarkymas toli gražu dar nebaigiamas. Daugely vietų kapai aptvarkyti tik paviršutiniškai. Norima, kad pasiliktų nors jų žymės. Statomi kuklūs cementiniai kryžiukai. Kapai apdedami tik velėnomis ar akmenimis. Paskui kiek galint tobulinama. Daromi cementiniai antkapiai, statomi paminklėliai, tveriamos tvoros, sodinami medeliai ir t.t. Bet yra dar vietų, kuriose kapai net ir paviršutiniškai nesutvarkyti. Tačiau kiek lėšos ir aplinkybės leidžia, vis kasmet šis tas padaroma ir norima, kad karių kapai neliktų užmiršti ir apleisti.

Kaunas. Pereitais metais Kaune buvo padaryta keliasdešimt cementinių kryžiukų. Dalis jų pastatyta Kauno kapinėse, o dalis išsiųsta į įvairias Lietuvos vietas. Kauno kapinėse padaryta nemaža cementinių antkapių atskiriems kapams. Karmelitų kapinėse pasodinta karių kapų sklypuose keliolika gražių tujų. Per Vėlinės visose kapinėse buvo gražiai paminėti mirusieji kariai.

Magometonų kapinėse lapkričio 22 d. iškilmingai palaidoti 12 p. Marijampolės pulko eilinio Alekso Milkmanavičiaus kaulai. Velionis 1923 m. liepos 15 d. nuskendo Šešupėje ir kaip magometonas buvo palaidotas Kalvarijos vokiečių karių kapinėse, nes čia pat magometoniškų kapinių nebuvo. Kadangi toje vietoje, kur buvo palaidotas velionis, šiemet bus statomas paminklas, tai Vokiečių pasiuntinybės prašoma karių

Eil. Milkmanavičiaus laidotuvės magometonų kapinėse

kapų tvarkymo komisija velionies kaulus iškasė ir paragabeno į Kauną. Čia jis buvo gražiai ir iškilmingai palaidotas. Laidotuvėse dalyvavo Kauno magometonų parapijos klebonas St. Chaleckis, vietiniai totoriai ir keletas karininkų.

Naujasis kapas tuojau buvo sutvarkytas, apdėtas pagal magometonų paprotį tam tikru skaičium akmenų ir pastatytas cementinis paminklėlis su parašu. Tokie paminklėliai bus statomi ir žydų karių kapinėse. Tik tuose paminklėliuose vietoje mėnulio ženklo bus Dovydo žvaigždė. Taip pat buvo pasamdytas vietinis totorius, kuris per 40 dienų kasdien turėjo eiti melstis prie kapo, o mirusiųjų minėjimo dienoje (lapkričio 29 d.) buvo pastatytos mečetėje 5 žvakės, žodžiu, buvo padaryta viskas, ko reikalauja magometonų tikyba ir totorių papročiai.

Šančiai. A. Šančių karių kapinėse pastatyta daug cementinių kryžiuokų. Kapines prižiūri nuolatiniai sargai. Ž. Šančių kapines prižiūri 2 pėst. pulko kapelionas kun. Kryžanauskas. Jose jokių ypatingų patobulinimų nepadaryta. Tik pasodintos dvi tujos prieš paminklą.

Latvija. Červonkos ir kitas karių kapines prižiūri vietiniai lietuviai. Į Červonką buvo nusiųstos dvi rožės, kurios pasodintos karių kapinėse. Šiemet norima ten pasodinti tujų. Paminklas ir kapinės labai gražiai atrodo. Ačiū mieliems tautiečiams, kurie neužmiršta mūsų žuvusiųjų karių!

Alytus. Alytaus karių kapinės buvo iš pagrindų sutvarkytos 1934 m. Ten pastatytas ir kuklus paminklėlis. Pereitų metų balandžio 29 d. Alytaus miškininkų mokykla karių kapus apsodino įvairiais dekoratyviniais medeliais. Kelis šimtus medelių davė dykai žemės ūkio ministerija iš Alytaus mokomosios urėdijos medelyno.

Daugirdiškiai. Trakų apskr., Semeliškių val., Daugirdiškių k. gale prie mokyklos yra palaidoti du mūsų ir vienas lenkų kariai, žuvę 1920 m. kautynėse. Buvo norima jų kaulus iškasti ir palaidoti kuriose nors kapinėse. Tačiau vietiniai gyventojai prašė būtinai juos palikti toje pačioje vietoje, nes čia per tautos šventes gyventojai susirenka pagerbti žuvusiųjų savo gynėjų. Iki šiol šiuos kapus prižiūrėdavo gerasirdis senukas Dulké ir vietiniai jaun lietuviai.

Pereitais metais šie kapai sutvarkyti iš pagrindų: aptverti betonine tvorele, padaryti cementiniai antkapiai, pastatyti cementiniai kryžiuokai ir pastatytas betoninis paminklėlis. Šiuos kapus tvarkant daugiausia rūpesčių turėjo vietinis mokytojas S. Dulké, kuris nesigalėjo nei laiko, nei trūso, nei medžiagos. Jo pagalba labai papigino tą darbą. Labai sąžiningai dirbo Stepas Briedys, Jonas Urbanavičius, Andrius

Daugirdiškių karių kapai

Kliucevičius ir k. Savo darbu prisidėjo ir mažieji vaikučiai, kurie po pamaldų atbėgdavo rinkti akmenų. Buvo talkininkų ir iš toliau. Klevynės mokytojas Bitinas padarė paminklo parašo piešinį, o Užilgių mokytojas Severinas nufotografavo kapus ir jų tvarkytojus. Vietinės mergaitės yra pasiryžusios šiuos kapus kasmet apsodinti gėlėmis.

Daugirdiškių kaime prieš 15 metų tebuvo tik du žmogū, kurie mokėjo lietuviškai, o dabar gražiai lietuviškai kalba visas jaunimas. Tik seniai dar kalba gudiškai. Tarp jaunimo yra susipratusių gerų lietuvių, kurie greta žuvusiųjų kovotojų kapų stovi nepriklausomos Lietuvos sargyboje ir su didele širdgėla žiūri į okupuotųjų Trakų baltuosius rūmus. Jie,

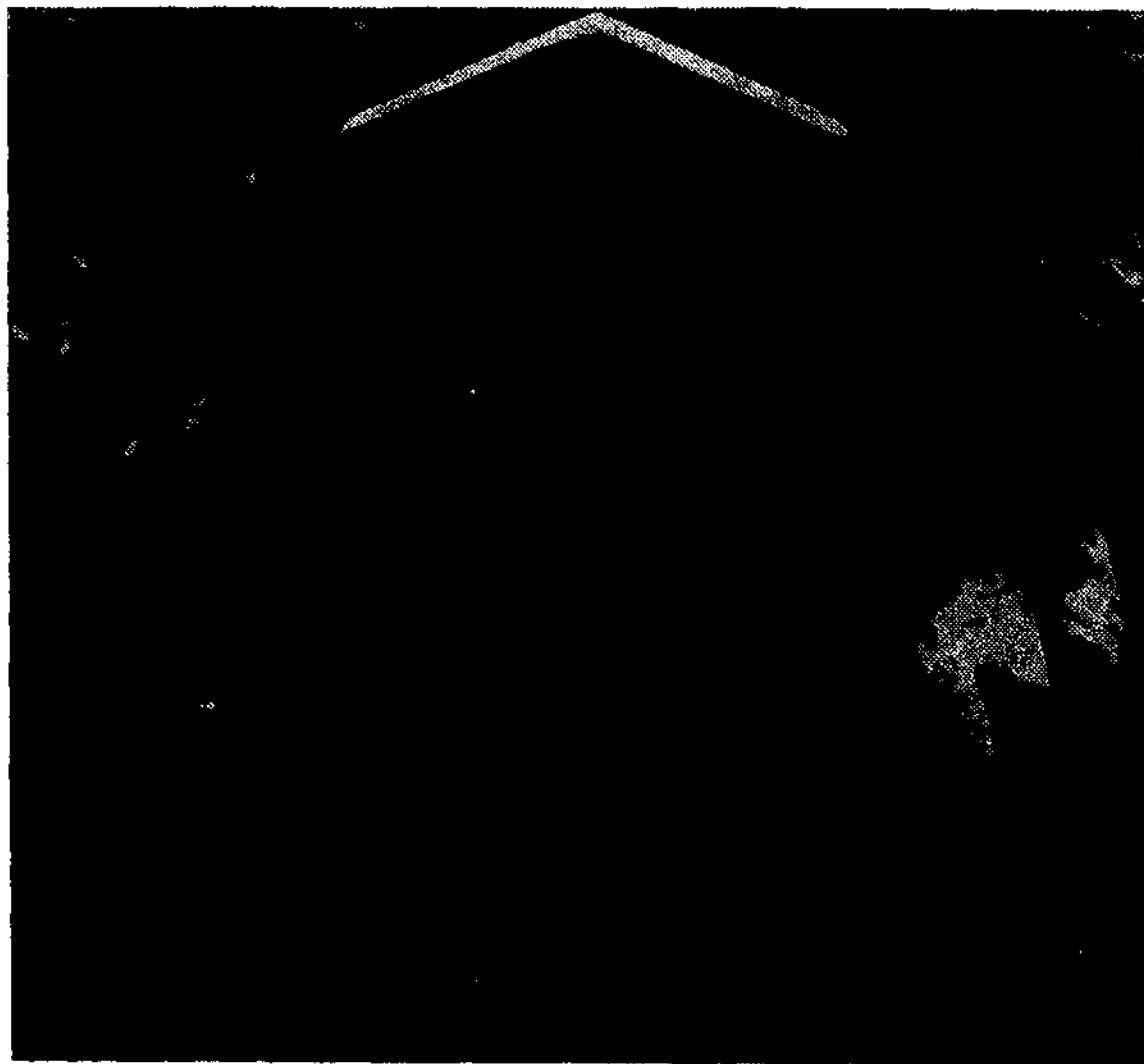

Vievio karių kapai ir jų tvarkytojai

be abejo, niekad neužmirš ir šių kapų. Jie juos globos ir prižiūrės.

Vievis. Vievio katalikų parapijos kapinėse yra palaidota 10 kareivių. Jų kapai buvo išmėtyti po visas kapines. Dabar jų kapai vienoje vietoje prieš koplyčios duris. Padaryti cementiniai antkapiai, pastatyti cementiniai kryžiuokai, pastatytas betoninis paminklas, kapai aptverti betonine tvorele, apsodinti akacijomis ir papuošti rūtomis. Šiuos kapus tvarkyti padėjo Vievio klebonas kun. Mincevičius. Jis, atlikęs savo tiesiogines pareigas, visą laiką būdavo kapinėse. Ko tik trūkdavo, tuojau padėdavo parūpinti arba pats duodavo. Daug trūso yra padėjusi ir mokytoja Konstantinavičienė, nuolatinė karių kapų globotoja. Ji pati po pamokų dirbdavo ir kitus ragindavo dirbti. Popiet visada prisirinkdavo savanorių darbininkų, vietinių valdininkų, kurie dirbdavo išsijuose. Atėdavo ir vietinės mokyklos vedėjo p. Buinio ir kitų mokytojų vadovaujami taip pat kuo galėdami padėdavo dirbti. Kai statant paminklą pritrūko akmenų, per pusvalandį jų buvo daugiau negu reikėjo. Po klebono lauką kaip skruzdės pasipylė vaikai ir beregint pririnko daugybę akmenų, kuriems vežti tuojau buvo pakinkytas klebono juodis. Malonu prisiminti geraširdžius Vievio talkininkus. Be abejo, jie ir toliau rūpinsis, kad Vievio karių kapai visada gražiai atrodytų.

Apskritai dzūkai ir aukštaičiai daugiausia gerbia karių kapus ir mielai padeda juos tvarkyti.

Magometoniškų paminklėlis

Širvintai. Širvintų karių kapus prižiūri tam tikras komitetas, kurio pirmininkas yra ats. plk. Plenta. Pereitais metais šis komitetas savo lėšomis atnaujino ir pagražino paminklą žuvusiems dėl Lietuvos nepriklausomybės.

Ukmergės karių kapus labai gražiai tvarko 1 pėst. pulkas, Panevėžio karių kapus — 4 pėst. pulkas, o Marijampolės karių kapus — 9 pėst. pulkas.

Kai kurie pulkai savo mirusiems karininkams ėmė statyti paminklėlius. Pereitais metais 7 pėst. pulkas Kauno katalikų parapijų (Karmelitų) kapinėse pastatė gražų betoninį paminklėlį j. ltn. Bakaičiui, mirusiam 1934 m. rugpiūčio 7 d. Paminklėlio projektą padarė ir patį paminklėlį padirbo dail. St. Stanišauskas. Kaip šis paminklėlis atrodo, matyti iš dedamo 158 pusl. atvaizdo.

2 ulonų pulkas taip pat pastatė šiose kapinėse ltn. Baliui Nainiui, mirusiam 1922 m. rugpiūčio 20 d., ir dar vienam karininkui Tauragės kapinėse. Tuos paminklėlius padirbo p. Baliliūnas.

Ukmergės karo komendantas plk. ltn. Štapulionis pastatė Joniškėlio kapinėse savo broliui ltn. Jonui Stapulioniui, žuvusiam nepriklausomybės kare 1920 m. spalio 23 d., labai originalų ir gražų paminklą, kurį pagal savo projektą padarė dail. Stanišauskas. Velionies kovų draugai prie paminklo pridėjo marmurinę lentą su išpūdingu parašu.

Kas šiais metais bus daroma, sunku pasakyti. Tai pareis nuo aplinkybių ir tos paramos, kurios laukiama iš kariuomenės ir visuomenės. Pirmiausia norima iš pagrindų sutvarkyti Panemunės karių kapus ir pastatyti ten paminklą, kurio projektas jau yra padarytas. Provincijoje bus pastatyti 2—3 paminklėliai tokio pat pavidalo, kuris matyti čia dedamuose atvaizduose (žr. Daugirdiškių ir Vievio karių kapus). Bus tvarkomi ir puošiami karių kapai kiek leis lėšos.

Karių kapų tvarkymo komisija yra pasiryžusi išspausdinti tam tikrus padėkos lapus, kurie bus įteikiami tiems asmenims ar organizacijoms, kurie yra padėję arba padės tvarkyti ir globoti karių kapus.

Karių kapų tvarkymo komisija kreipiasi į visus geros valios žmones ir prašo kiek galint padėti jai dirbti karių kapų tvarkymo darbą. Tas darbas ne tik pagražins mūsų kapines, bet ir parodys, kiek mes gerbiame savo žuvusius ir mirusius tėvynės gynėjus.

Kpt. Jakštas

Ir atsargoje būdami gilinkime karo mokslo žinias

Šiandien matome, jog valstybių biudžetuose stambiausios sumos skiriamos karinio pasirengimo — apsiginklavimo reikalams. Tautos karinio pasirengimo srity lenktyniuoja. Silpnesnė ir dar blogai kariniai pasirengusi tauta negarantuota, jog vieną kurią dieną nebus stipresnio kaimyno užpulta, nugalėta ir pavergta. Tai turėdami galvoje, mes, atsargos kariai, ir atsargoje būdami kiek galėdami plėskime ir gilinkime kariuomenės įgytąjį karinį patyrimą. Jeigu tikrai norėsime, šiam darbui priemonių surasime ir civiliaime gyvenime.

Teoretines karo mokslo žinias galime praplėsti, pagilinti naujais šioje srity patyrimais, skaitydami atitinkamus karo mokslo vadovėlius — statutus. Įsigyti vieną, kitą pageidaujamą statutą, manau, mes visi sukrapštysime pinigų, žinoma, jeigu tik nuoširdžiai norėsime. Juk dažnai visai gražias pinigų sumas išleidžiame net mūsų sveikatai žalingiems dalykams, kaip pavyzdžiui: tabakui, svaiginantiems gėrimams. O laiko, ypač šiuo žiemos metu, statutus skaityti, pakartoti, pagilinti, kariuomenės įgytąsias karo mokslo žinias, mes visi turime pakankamai.

Praktiškai pritaikyti teoretiškai įgytąsias karo mokslo žinias galėsime dalyvaudami Šaulių Sąjungoje.

Tad, atsargos kariai, teoretiškai ir praktiškai plėskime ir gilinkime savo kariškąjį žinių akiratį. Neužmirškime, jog ir atsargoje būdami esame kariai — atsargos kariai. Tėvynei pašaukus prie ginklo bus jau nelaikas imti statutą ir mokytis taikliai šaudyti.

Atsarg. grand. J. Bakanas

Kariškasis šių dienų jaunimo ūpas

1.

Dabarties jaunimo reikalavimų matą yra nustatęs Tautos Vadas A. Smetona 1934 m., būtent: *mokytis ir gyventi*. Tai yra jaunuomenės troškimų, tikslų bei darbo uždavinių sintezė. Šie du žodžiai nusako visą jauno amžiaus pažangos vyksmą. Platesnė jų prasmė yra: mokytis ir gyventi tautai — „Tautai jaunąsias jėgas“.

Karo Mokyklos vėliavoje yra įrašytas šūkis: „Mūsų ginklas, mūsų mokslas — Lietuvai tėvynei“. Gražus, didingas, formuluojas būsimųjų karininkų idealą: viską tėvynei Lietuvai. Šūkis, tačiau, ne tik karių nuosavybė — jį, einant Tautos Vado nurodytu keliu, galima visam mūsų jaunimui taikyti. Iš tikrųjų: paaukoję ginklą ir karišką mokslą tėvynei, galėsime visada laisvi toliau *mokytis ir gyventi*.

Dabartinė jaunuomenė šia linkme eina. Tai rodo kas kartą stiprėjas kariškas jaunimo darbas — kariškas rengimas. Nuo pat mažens pradedamas būsimas tėvynės gynėjas formuoti. Tai kariškojo auklėjimo kelias. Pagaliau, tikriausias kariškosios minties rodiklis — kariškasis jaunuomenės ūpas, kariškoji nuotaika.

Kariškasis ūpas — kariškojo darbo pagrindas. Šalia techniškiosios kariško darbo pusės — konkretaus rengimosi, kariškas ūpas yra moralinė jėga, viso veiksmo lemtis. Kariškai nusiteikęs žmogus yra kupinas visų idealiųjų savumų: tėvynės meilės, pasiaukojimo, darbštumo. Atskirame asmeny kariškas nusiteikimas sukelia didvyriškumo jausmus. Kariškoji nuotaika jaunimo vienetą daro valingu — ryžtingu elementu tautos kūrybiniam darbe.

2.

Šių dienų jaunimo karišką nusiteikimą pažįstame iš kai kurių veiksmų, išplaukiančių iš jaunatvės entuziazmo. Palankūs kariškam darbui veiksniai yra šie:

- 1) visose jaunimo organizacijose įvestas kariškas pradas,
- 2) jaunimas mėgsta (domisi ir skaito) kariškąją spaudą,
- 3) pramogų repertuarams renkamosi daugiausia patriotiškojo-kariškojo turinio veikalai,
- 4) kaime skamba kariškos dainos.

Iš šių pavyzdžių sprendžiame jaunimo kariško nusiteikimo lygmenį, kuris, pasirodo, jaunuomenės gyvenime yra gana svarus. Iš tikrųjų, jaunimo organizacijos, daugiau ar mažiau sutvirtintos kariškos drausmės pradū, ugdo savo nariams kariškųjų dalykų pamėgimą, meilę. Didžiausia mūsų jaunimo organizacija — „Jaunoji Lietuva“ kariško rengimo klausimą paėmė net atskira šaka spręsti: jos 1935—1937 metų darbo plane numatyta ir sistemiška kariško

darbo eiga. Šaulių sąjunga, buvusi kultūrinė-visuomeninė jaunimo organizacija, nuo 1935 m. taip pat paėmė griežtą karišką liniją: kariškosios drausmės, tvarkos bei darbo pagrindais. Skautų sąjungos patyrimo laipsnių programose irgi yra žymi dalis kariškojo mokslo žinių.

Antras įdomus dalykas: jaunimo pramogų repertuarams pasirenkamoji medžiaga yra veik visa patriotiškojo kariškojo turinio. Scenos veikalais, gyvaisiais paveikslais, eilėrašciais, dainomis ir k., mėgiama jautrūs mūsų tautos momentai nušviesti, prisiminti. Netenka abejoti šių priemonių teisingumu: pramogų vaizdai ne tik kad iškelia gražias savybes, kaip taurumą, drąsą, tėvynės meilę, bet ir teikiamais pavyzdžiais žiūrovą uždega. Iš čia ir eina kariškosios pramogų pusės vertė, nes, kaip matome, pramogos palieka tik teigiamą išpūdį.

Domėjimasis kariška spauda, gyvas reagavimas į senesniųjų ir dabarties laikų kariškuosius įvykius literatūroje reikia taip pat kariško ūpo išraiškos sritimi laikyti. Žinau gerai: ateina pas mokytoją kaimo vyrai, pasikalba politikos klausimais, pasidalina naujienomis ir visada klausia: „Ar naujas „Karys“ atėjo?“. Teigiamas ar neigiamas atsakymas būna — vis tiek: mokytoją priverčia ir senųjų komplektų duoti. Kiti naudojami esama, mokyklos ir mokytojo knyguose esama kariškąją literatūra: kunigaikščių laikų, nepriklausomybės kovų ar šių dienų ar, pagaliau, svetimąja.

Šiuos čia išvardintus kariškos nuotaikos pasireiškimus galima pajauti tik artimai su jaunimu gyvenant. Tačiau yra vienas reiškinys, krintas ir praeiviui, tai — daina. Pažymėtina, kad šalia bendro pobūdžio dainų, kariškoji turi pirmenybę. Linksno turinio dainos žadina tik linksną nuotaiką, kitos — kitokią, o kariškoji daina sukelia viską: nuotaiką, pasiryžimą, tėvynės meilės pajautimą ir t. t. Kariškoji daina kelia jaunimo dvasią. Kariškoji daina papildoma patriotiškąją jaunuomenės pradą. Tai ypatingai malonu stebėti, kada važiuoja karinės prievolės atlikti traukia nuotaikingą kariškąją dainą.

Kariškas nūdienio mūsų jaunimo ūpas turi tvirtą pagrindą — nepriklausomybės kovų meto nusiteikimą. Anais laikais, kada naujai kuriamai kariuomenei stigo vyrų, jaunimo jėgos dideliu džiaugsmu į jos eiles stijo: iš kaimų, miestų, dirbtuvių, mokyklų. Jaunieji drąsiai reagavo į rimtus krašto momentus ir, gavę partizanų vardus, drąsiai grūmėsi dėl Lietuvos laisvės: jaunystę dėjo ant tėvynės meilės aukuro. Tas karingasis ūpas nebuvo užgesęs ir 1923 m., kada sukilėlių eilėse jaunimo taip pat žymų procentą matėme. Charakteringa: kur ėjo jaunimas — viskas pasisekė. Taigi, nepriklausomos valstybės atkūrimui reikia matyti ir jaunimo nuopelną.

Šių dienų jaunimo ūpas — ano partizaniško veikimo tęsinys. Tik čia jis yra papildytas naujomis politikos įvykių išvadomis. Didelės reikšmės turi ir

kariškas rengimas tautoje, palietęs ir jaunimą. Vadinasi, dėl tos priežasties kariškas nusiteikimas dabartiniame jaunime turi beveik tobulą charakterį.

Svarstant šį kariško tobulumo laipsnį jaunime, pirmenybė teiktina mokyklai. Mokyklinė jaunuomenė yra geriau kariškai informuota, turi daugiau progos kariškus klausimus pasvarstyti, arčiau ir greičiau susipažįsta su kariškąja spauda, pagaliau, turi specialias pamokas — karišką rengimą, kur kariškas darbas eina visai sistemiškai. Šituos veiksmus reikia laikyti pranešančiais nemokyklinio jaunimo kariškąją informaciją. Ir todėl, kad kariškąją ūpą kelia tik nuolatinis bendravimas su kariškąja mintimi, nemokyklinio jaunimo kariškąją ūpą (nors ir gražiomis, anksčiau minėtomis, formomis pasireiškusį) laikome neperiodiniu reiškiniu. Atrodo, kad tik programinis kariškas nemokyklinio jaunimo darbas galėtų visiškai kariškąją nusiteikimą sustiprinti. Sistemiškas jaunuomenės karinimo darbas galėtų (įstatymo keliu tai geriausiai įvykdoma) esamą teigiamą kariškąją ūpą paveikti. Tai yra svarbu, nes tik kariškoji nuotaika, nežiūrėdama pasaulėžiūros skirtumų, buria jaunimą draugėn, todėl, kad kariškame darbe skirtingos nuomenės nėra. Yra tik viena linija — tinkamai pasirengti ginti Lietuvos nepriklausomybę.

3.

Įdomu pažiūrėti, kokie dar konkretūs veiksniai kariškąją jaunuomenės nusiteikimą veikia. Šį klausimą svarstant negalima nepraeiti pro atsargos karių įtaką. Atsargos kariai, grįžę iš kariuomenės, parsineša jau sveikas kariškas sąvokas. Griaudami netikusias visuomenės nuomones apie kariuomenę, jie duoda karišką dalyką tikroje šviesoje. Duodami kai kurias kariuomenės gyvenimo tradicijas, įpratina jaunimą jau iš anksto karišką sritį pažinti. Atsargos karių kariškų dainų sąsiuviniai iš kariuomenės — didelis kultūros darbas kariškam jaunuomenės ūpui ugdyti.

Pradžios mokykla — kariško darbo lėmėjas. Kokį karišką supratimą vaikui duos — toks liks ir visada. Kariškuoju auklėjimu praskynusi pirmuosius takus, pradžios mokykla duoda tvirtą patriotišką nuotaiką jaunuolių jaunimo organizacijoms. Tik, gaila (čia reikia pabrėžti), tikrojo šios rūšies darbo pradžios mokykloje iki šiol nebuvo ir todėl nenuostabu, kad mūsų jaunimas ne visada tautiškuose klausimuose būna pastovus. Kariuomenė — kitam visai svetima sritis. Kareivis — nepažįstama sąvoka. Tai buvo klaida. Taigi, naujoji pradžios mokykla turi didelį uždavinį — tvirtai kariškai jaunuomenę išauklėti. Tas kariškas darbas pradžios mokykloje jau pradėtas.

Paskutinis pageidavimas būtų jaunimo vadams, kurių rankose visos karinimo priemonės. Taigi, kariškam jaunuomenės nusiteikimui ugdyti dar reikia:

1) sistemiškai dirbti karinimo darbą prieinamomis priemonėmis: kariškąja spauda, menu, ekskursijomis į kariuomenės dalis ir t. t.

2) sudaryti sąlygas artimesnei kariuomenės ir visuomenės pažinčiai,

3) gaivinti senovės lietuvių karo papročius, tradicijas, žaismą.

Tai reikalavimai dar tvirtesniai kariškajam jaunimo ūpui sudaryti. Tam ūpui, kurio, kaip prieš aštuoniolika metų, vėl gali prireikti tėvynės laisvę ginant.

Bolius Vosylius

KARIŠKAS RENGIMAS JONIŠKIO MOKYKLOJE

Šiomis dienomis susipažinome su šautuvo ir granatos dalimis bei jų veiksmiais. Dabar uoliai mokomės valdyti ir lengvąjį kulkosvaidį „Brno“. Kariško rengimo pamokos mūsų labai mėgiamos ir laukiamos.

Be to, daug džiaugsmo teikia mus aplankęs „Karys“. Jame sekame ne tik kariuomenės gyvenimą, bet ir kitų mokyklų kariškąją pažangą.

J. J.

SKLINDA KARIŠKOS DAINOS

Pernarava. Apylinkės jaunimo tarpe kas kart plačiau pradeda skliti kariškos dainos. Visose sueigose jos turi pirmenybę prieš kitas dainas. Reikia manyti, kad ateity kariškos dainos išstums visas kitas, svetimaisiais motyvais pagrįstas. Šių kariškųjų dainų skleidėjai — atsargos kariai. M.

IŠ ŠIAULIŲ PADANGĖS

Šiaulių valdžios berniukų gimnazijoje veikia daug įvairių būrelių bei sekcijų, tačiau kariškojo būrelio nėra. Kiek girdėti, kitose gimnazijose tie būreliai seniai veikia, tad ar nevertėtų įkurti ir čia?

Š. m. vasario 6 d. VIII-tosios klasės turėjo ypatingą karo mokslo pamoką: kariško rengimo instruktorius supažindino su apkasų kasimu bei jų nauda. Ta proga daug mokinių išsirašė „Kario“ kalendorių.

Baugus-Tinavičius

DAR NETVARKA SU „KARIU“

Širvintos. Ne visi apylinkės pr. mokyklų vedėjai sutvarkė „Kario“ skaitymą mokyklose. Yra mokyklų, kurių mokiniai net nežino, kad į mokyklą yra siuntinėjamas „Karys“.

v. b.

BUVOME PAS GUSARUS

Kauno I vidurinės mokyklos IV ir V klasės vasario mėn. 5 d. aplankėme gusarų pulką, kur stebėjome gusarų gyvenimą, žirgus, ginklus. Tarp kitų įdomių dalykų matėme, kaip lengvasis kulkosvaidis prisegamas prie balno ir kaip paruošiamas kautynėms.

Paskui apžiūrėjome veterinarijos ligoninę, kur suprato, kaip yra brangi arklio sveikata. Todėl raitelis visada pirmiau pasirūpina žirgu, o paskui — savimi.

Po visko apžiūrėjome gusarų virtuvę, kur mus pavaišino kareiviškais pietumis. Pietūs buvo nepaprastai skanūs.

Ši ekskursija padarė mums didelį įspūdį ir sukėlė svajonių apie būsimą raitelio gyvenimą.

L. K.

MES KARIŠKAI RENGIAMĖS

Šiais metais Utenos valdžios gimnazijoje karinio parengimo pamokos eina pilnu tempu ir jaučiamas dar didesnis jomis susidomėjimas, negu pereinamais metais.

Instruktorius į dėstomąsias pamokas įveda vis naujų dalykų, kurie labiau domina moksleivius. Vyresnieji, ypatingai aštuntokai, stengiasi itin labiau visas jiems dėstomose karinio parengimo pamokose patiekta žinias įsikalti į galvą, nes daugelis mano stoti į karo mokyklą ar į kariuomenę savanoriais. Tenka pažymėti, kad uteniškiai moksleiviai, baigę aštuonias klases, beveik visi stoja į karo mokyklą.

Moksleiviai „Kari“ skaito didžiausiu malonumu ir atsidėję tiesiog studijuote studijuoja kiekvieną karišką straipsnelį, ypač susijusį su kuria nors specialybe. Dauguma susirūpino išsirašyti „Kari“ patys, kad ateityje nereikėtų rungčiomis po klasę graibstyti.

Ž.

ŠEIMŲ DĖMESIUI!

Prie Lietuvos Vakarų Sąjungos sudarytas komitetas, kuris rūpinsis vaikų apgyvendinimu vasaros metu iš Didž. Lietuvos Klaipėdos krašte ir iš Klaipėdos krašto Didž. Lietuvoje. Tėvai, kurie norėtų savo vaikus pasiųsti į Klaipėdos kraštą vasaroti, ir tie, kurie sutiktų priimti iš Klaipėdos krašto vaikus vasaroti pas save, prašomi kreiptis į Lietuvos Vakarų S-gą, Kaunas, Mickevičiaus 30, telef. 48-48.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

KARIUOMENĖS BIBLIOTEKOS 1935 METAIS

Šių metų pradžioje, t. y. sausio 1 d. kariuomenėje buvo 1 kariuomenės biblioteka (19.008 tomų), 47 karininkų ir tarnybinių bibliotekų dalyse ir įstaigose (visose — 48.854 tomai) ir 41 kareivių biblioteka dalyse ir daliniuose (69.947 t.), iš viso 89 bibliotekos su 137.809 tomais. Per 1935 metus knygų turtas visose bibliotekose padidėjo 6.524 tomais, daugiausia kariuomenės bibliotekoje, kuri nupirko ir gavo dovanų 1.999 tomus.

Kariuomenės bibliotekoje 792 skaitytojai perskaitė per metus 11.730 tom., t. y. 14,8 t. tenka vienam skaitytojui. Karininkų bibliotekų skaitytojai, iš viso jų buvo 1.460, perskaitė 9.720 tom., vienam skaitytojui tenka 6,6 tom. Pagaliau, kareivių bibliotekų skaitytojai, kurių skaičius žymiai padidėjo ir išaugo iki 8.085, (1934 metais tik 7.154) perskaitė 81.378 tom., taigi vienam žmogui tenka 10 t.

Visose bibliotekose per metus 10.337 skaitytojai perskaitė 102.828 tom., t. y. vidutiniai tenka po 10 tomų vienam skaitytojui.

PLINTA KILNAUS TIKSLO SUPRATIMAS

Sausio 31 d. 1 p. pulko 1 k. kuopos kareiviai, kai gavo algą už sausio mėnesį, iš jos paaukojo ginklų fondui 35 litus. Pirmas pavyzdį parodė j. k. K. Raguotis, kurį pasekė kiti.

To gražaus darbo atgarsis pasiekė ir 3 k. kuopą, kurios visi kareiviai paaukojo ginklų fondui net 45 litus ir 40 centų.

Mokomosios kuopos visi kareiviai yra nusistatę aukoti ginklų fondui kiekvieną mėnesį iš gaunamos algos, ir tą nusistatymą griežtai vykdo.

Visi pulko karininkai ir puskarininkiai yra apsidėję nuolatiniu mokesčiu po 1% nuo gaunamos algos.

Tai pavyzdys visiems, kurie dar jo nesuprato!

KAREIVIAI PLATINA SPAUDĄ

Daugelis 1 p. pulko kareivių, vykdamai į namus atostogų ar kitais reikalais, mielai apsiima išplatinti kokio nors laikraščio po kelias prenumeratas.

1 P. PULKO KARIAI DOMISI LITERATŪRINIAIS VAKARAIŠ

Vasario 8 d. Ukmergės jaunalietai surengė literatūrinį vakarą. Buvo pakviesti keli rašytojai iš Kauno, kurie skaitė savo kūrimus.

Ši vakarą aplankė labai daug 1 p. pulko karių.

J. Itn. V. Urbutis

ALGIRDININKAI APLANKĖ VALSTYBĖS TEATRĄ

2 pėst. d. L. k. Algirdo pulko 1 kulk. kuopos kariai vasario 2 d. aplankė Valstybės teatrą, kuriame teko matyti komediją „Nematomoji“

Gr. V. Kulys

ŽAVI GYVENTOJUS SAVO DAINOMIS

Raseinių įgulos kariuomenė nors savo orkestro neturi, tačiau kaip kasdieniniuose pasivaikščiøjimuose, taip ir įvairiose eisenose savo gražiomis dainomis žavi vietinius gyventojus.

Žygiuojant kariuomenei gatvėmis, piliečiai toli palydi savo akimis praeinančią kariuomenę.

Tenka pabrėžti, kad Raseinių įguloje dainos mokomos visose kuopose puskarininkų.

Todėl yra gražus dalykas, kad jūs, raseiniškiai kariai, savo dainomis galite didžiūotis.

Paukštis

JAUČIAMAS BENDRADARBIAVIMAS

3 pėst. Vytauto Didžiojo pulko III b-no kareiviams Raseinių gimnazijos mokiniai suvaidino: „Karalaitė — tikroji teisybė“ ir „Mokinio sapnas“. Be to, mergaitės pašoko baleto, berniukai gražiai pasmuikavo. Kareiviai buvo labai patenkinti mok. Slavėno sukombinuotom piramidėm.

Vasario 16 dieną tikimės jiems atsilyginti vaidinimu „Laisvės kovotojai“.

A. M.

MOKOMOSIOS KUOPOS VAKARAS

Vasario 9 d. 5 p. D. L. K. Kęstučio pulko mokomoji kuopa pulko salėje surengė vakarą. Vaidino iš karių gyvenimo „Simuliantai“, (iš 1934 m. Kario 38 nr.). Vykusiai vaidino gr. Baranauskas ir j. p. Riškus, gerai atvaizdavę simuliuojančius karius.

Koncertinę dalį įvykdė mandalina, gitara ir smuiku trys kuopos muzikalūs kariai. Ypač gražiai įvykdė lietuvišką popurį. Vakaras surengtas kuopos viršilos Karčiausko rūpesčiu.

Įrengus kuopos skaitykloje radio aparatą, skaitykla daug gausingiau karių lankoma, kur naudingai praleidžiamas atliekamas laikas. Be to, ypač šeštadienio vakarais, kuopos muzikos mėgėjai iš įvairių instrumentų sudaro gražų orkestrą, pagrodami bei paskambindami įvairių muzikos dalykelių, kurių kariai būriais klausosi.

J. k. Jon. Jurkonis

5 P. D. L. K. KĘSTUČIO PULKAS

Būsimasis šiais metais Kauno įgulos liktinių puskarininkų šachmatų turnyras daug ką privertė gerokai padirbėti. Pulko liktiniai jau sudarė savo sąrašą ir atliekamam laikui rimtai rengiasi. Tam tikslui ramovė nupirko dar kelis šachmatų komplektus.

Galima pasakyti, kad liktinių tarpe yra stiprių žaidėjų, kurie tikisi laimėti geras vietas.

V. p. T. Znotinas

DVIRATININKŲ KUOPA GERAI DAINUOJA

Vasario 7 d. 7 p. p. 1-ma dviratininkų kuopa turėjo žygi apie 60 km. Nuvažiavusi į Skaudvilę, turėjo poilsį. Kareiviai, nors buvo pavargę važiuodami visą laiką prieš vėją, bet miestelėnus sugebėjo palinksminti savo dainomis. Vos suskambėjus kariškoms dainoms, tuoj susirinko apie kelis šimtus žmonių pasigrožėti dviratininkų dainomis.

1-ma dvirat. kuopa Tauragės įguloje beveik geriau dainuoja savo sutartines, negu kitos kuopos. Dainuoti moko virš. Aršvilas.

MĖGSTA PASKAITAS APIE NEPRIKLAUSOMYBĖS KARUS

Sekmadieniais 7 pėst. pulkui yra skaitomos paskaitos. Paskaitas skaito per radiogarsiakalbius paskirtas vienas pulko karininkų. Paskaitomis kareiviai labai domisi, nes daug įdomių dalykų pranešama ir iš nepriklausomybės kovų.

1-moje dvirat. kuopoje per kuopos vado pasikalbėjimų valandą kareiviams yra informuojama ir paaiškinama apie alkoholio ir rūkymo kenksmingumą

7 P. PULKAS TURI SLIDININKŲ BŪRĮ,

kuriam vadovauja gerai prityręs ir baigęs slidininkų kursus Itn. Ruseckas. Šiemet vos kelis kartus gavo slidininkai išeiti į pratimus, nes nepastovį žiemą trukdo darba.

J. p. Čiuprinskis

PULKO MENAS

7 pėst. Ž. K. Butegeidžio pulke nuo 1935 metų lapkričio mėn. atlieka būtiną karo prievolę žinomas menininkas ir „Kario“ bendradarbis Vladas Norkus.

Minėtas menininkas prikmandiruotas prie mokomos kuopos.

Prieš Kalėdas gražiai išdekoravo naujai ištinuotą pulko karininkų ramovę. Mokomai kuopai meniškai spalvotai nupiešė visų valstybių karo bei civilinės aviacijos lėktuvų ženklus, kurie iškabinti koridoriuje.

PULKO CHORVEDYS

Vyr. pusk. Vladas Mikšys gražiai išmokė dainuoti pulko liktinių chorą, kuris vasario 16 mano koncertuoti Pagėgiuose, ten rengiamame bataliono vakare.

Be to, vakarais lavina mokomosios kuopos karių, kurie jau sugeba gan gražiai, sutartinai dainuoti.

Jūratis

KAREIVIAI GAUNA PADĖKOS LAIŠKŲ

7 pėst. pulko I bataliono kareiviai, kurie savo namiškiams yra išrašę „Kari“, iš savo namiškių gauna daug padėkos laiškų. Girdi, mus „Karys“ labai sužavėjo. Kitas džiaugiasi, kad jam aišku esą kas dedasi toj daly, kurioj tarnauja jo brolis, sūnus, giminaitis arba draugas. Trečias sako, nors neturėjau laimės būti kariu, bet dabar su kariuomene būsiu amžinai. Be to, visi pažymi, kad šeštadieniais ir sekmadieniais esą labai linksma, nes tais vakarais jaunimas ir kaimynai susirenka skaityti ir klausytis ką rašo „Karys“. „Kario“ nė vienas numeris nenumetamas, bet renkami ir metų gale bus sudaryta didelė, graži ir naudinga knyga.

San. pusk. M. Grinius

SEKTINAS PAVYZDYS

7 p. Ž. K. B. pulko ryšių kuopoj labai gražiai sutvarkomi laikraščiai. Jie tuoj pat gražiai įrašami ir kareiviai gauna švairius ir naujus laikraščius skaityti. Metų gale laikraščiai įrašami ir uždedami kieti viršeliai, kad neplyštų. Todėl kuopos kareiviai visada gali „Kario“ ir kitų laikraščių komplektų pasi skaityti. Kareiviai šitokių laikraščių tvarkymu patenkinti.

Ryšininkas

2 ULONŲ L. D. K. BIRUTĖS PULKAS

Vasario 1 d. mokomojo eskadrono vyresnio kurso mokiniai baigė egzaminus. Ši mokomojo eskadrono laida bene bus geriausia iš visų iki šiol buvusių laidų. Didelis % baigė pažymėjimu „labai gerai“.

Visi išlaikiusieji tuojaus buvo pakelti į grandinio laipsnį. Pažymėtina, kad ši laida ir bendru išsilavinimo, atžvilgiu toli pralenkia kitas laidas, nes daugumas gerokai išsilavinę inteligentai.

Vasario 2 d. buvo išleistuvės. Prieš pietus 11 val. eskadronas išsirikiavo pulko aikštėje, kur laikinai einas pulko vado pareigas mjr. Gudelis, pasakęs trumpą kalbą, įteikė baigimo liudijimus. Be to, grandiniams Pasvenskui ir Budinui įteikė, kaip labai gerai baigusiemis, dovanas — po laikrodį. Po to eskadronas praėjo iškilmės maršu. Pietums atsilankė pulko vadas, egzaminų komisija, eskadronų vadai, komandų viršininkai ir pulko viršilos. Per pietus griežė pulko dūdų orkestras. Pietų metu pulko vadas pasakė gražią kalbą apie kariuomenės auklėjimą, palinkėjo naujam kadrui pasisekimo ir pradėta darba liepė toliau dirbti.

Grandinis Pasvenskas už pareikštus pulko vado linkėjimus visų buvusių mokinių vardu padėkojo pulko vadui ir pasizadėjo toliau tęsti pradėtą darbą.

Vakare 19,5 val. buvo vaidinimai. Pulko karių artistų grupė suvaidino vieno veiksmo komedijas „Kuprotas Oželis“ ir „Jaunavedžių nuotykių“. Po vaidinimų puskarininkių ramovėje išleistuvių proga buvo šokių vakaras. N. Ž.

MATĖME LATVIŲ FILMĄ

Vasario 4 d. švietimo vadovo pastangomis, 3 kavalerijos pulko kariai turėjo progos pamatyti kiną. Jame buvo rodoma „Tautos sūnus“. Kariai pamatė, kaip mūsų broliai latviai meta visus darbus ir eina gelbėti savo tėvynės.

Ir mūsų kariai, entuziazmo pagauti, tarp savęs šnekėjosi ir iš jų veidų buvo matyti didelis patriotiškumas ir pasiryžimas ginti savo tėvynę. V. p. Juknevičius

RENGIAMĖS ŠACHMATŲ TURNYRUI

3 artilerijos pulko liktiniai puskarininkiai, šachmatų mėgėjai, jau pradėjo rengtis šachmatų turnyrui. Beveik kas dieną atliekamu laiku liktinių puskarininkių ramovėje, žaidžia—treniruojasi; trūksta tik staliukų, kurių dar ramovė neturi įsigijusi. Iki šiol pulke buvo laikomas geriausiu šachmatininkų vyr. pusk. Dvarvidis, dabar laukiama, kada bus paskirtas pulko šachmatų turnyras, per kurį turės paaikėti kas pulke yra stipriausias šachmatininkas. Pr. Sitavičius

LIKT. PUSKARININKIŲ KARINIO PARENGIMO KURSAI

Nuo pr. m. gruodžio 16 d. ryšių batalione prasidėjo liktinių puskarininkių kursai. Kursuose dalyvauja visi liktiniai rikiuotės ir nerikiuotės puskarininkiai. Kursuose programa, išskyrus „karių auklėjimas“, einama praktiškai arba eksperimentaliu būdu. Kursuose dėstomi šie dalykai: šaudyba ir ginklai, korespondencijos taisyklės, smulkųjų dalinių taktika, topografija, ryšiai ir transmisijos, ryšių karveliai, ryšiniai šunes ir t. t. Kursuose liktiniai puskarininkiai turi progos pagilinti mokomojo kuopoj įgytą žinią ir, be to, išgirsta ir daug naujų minčių. Kursuose pamokas dėsto dalykų specialistai karininkai. J. Ž.

BAIGĖ MOKOMOSIOS KUOPOS RADIO KLASĖ

Sausio 30 ir 31 d. d. buvo antras iš eilės mokomiečių radistų žinių patikrinimas. Mat, ryšių bataliono mokomojo kuopoj, greta telefono klasės, yra ir radio klasė. Telefonistai baigė mokomąją kuopą prieš Kalėdas. Tada kartu laikė egzaminus ir jie iš karo dalykų ir savo specialybės. Bet radistai, kaip kiekvienais metais, taip ir šiemet buvo nusiųsti į radio kuopą praktikos darbams.

Tie praktikos darbai šiais metais truko ištisą mėnesį. Praktikos darbai buvo atliekami su didžiosiomis lauko radio stotimis bei dupleksais ir nagrinėjami siųstuvų bei imtuvų konstrukcijos. Praktikos darbams vadovavo mokomosios kuopos ir radio kuopos instruktoriai.

Praktikos darbai baigėsi įgytų per mėnesį žinių patikrinimu. Išlaikę ankstyvesnius egzaminus ir šiuos žinių patikrinimus, mokomiečiai radistai laikomi visiškai baigę ryšių mokomąją kuopą, t. y. įgiję karo radisto vardą ir teisę gauti puskarininkio laipsnį.

Baigusių ryšių mokomosios kuopos radistų išsilavinimas yra gana aukštas. J. Ž.

MES VISKĄ GALIM PADARYTI!

I-mo inžinerijos b-no mokomoje kuopoje kaip kiekvienais, taip ir šiais metais mokomiečiai parinkti daugumoje pagal jau įgytą specialybę, pagal kurią procentais suskirstoma šiaip: technikų — 3%, prekybininkų — 3%, raštininkų — 3%, moksleivių — 6%, kalvių, šaltkalvių — 13%, stalių — 21%, žemdirbių — 39%, batsiuvių, siuvėjų — 6%, mūrinių, audėjų, šoferių ir k. — 6%. Todėl, daugumai mokomiečių žinios apie besirengiančią specialybę jau buvo girdėtos. Tai ir sudaro kaip kuopai, taip ir patiems mokomiečiams didelį palengvinimą.

PIONIERIAI IR ŠACHMATAIS DOMISI

I-mo inžinerijos b-no mokomiečiai, viršilos Malakausko paskatinti, atliekamo laiko dalį nutarė praleisti ir prie šachmatų turnyro. Dabar šachmatais žaidžiama skyriuose tarp savęs, vėliau po skyrių meistrių žaidimų, žais būrys prieš būrį, o po šių pasirodys kuopos šachmatų meistris. Todėl dabar mokomiečiai šachmatais susidomėję ir laukia rezultaty.

Kar. k. Talanskas

2 INŽINERIJOS BATALIONAS

Inžinerijos b-ne paskiausiai žymiai padidintos skaityklai skirtos būstinės. Vakaraus erdvioje ir šviesioje skaitykloje kariai maloniai ir naudingai praleidžia atliekamą laiką, skaitydami laikraščius ir žurnalus.

Švietimo vadovo kpt. Vėlučio rūpesčiu b-no bibliotekos bibliotekoriumi paskirtas veiklus ir energingas jaun. pusk. Ralikauskas, kuris gražiai užsirekomendavo spaudos platinimo darbe surinkdamas karių, ypač likt. puskarininkių tarpe gausiai „Gimtosios Kalbos“ prenumeratų. Yl.

MOKOMĖS DAR GRAŽIAU DAINUOTI

2 inžinerijos b-ne kariai smarkiau pamėgo dainą. Ypač mokomoji kuopa, grand. Čepinsko Petro sumaniai mokoma dainų, smarkiai šioj srity žengia. Yl.

JAU SUDARĖ ŠACHMATININKŲ KOMANDĄ

Paskelbus Kauno įgulos liktinių puskarininkių šachmatų turnyrą, karo aviacijos puskarininkiai — šachmatininkai jo iniciatoriams mielai pritaria ir jau sudarė sakytam turnyrui dalies reprezentacinę komandą.

Pereitų metų pabaigoj puskarininkiai — šachmatininkai buvo surengę tarpusavį šachmatų turnyrą nustatyti žaidėjų stiprumo eilę 1936 m. Daugiausia taškų surinko vyr. pusk. J. Šarkauskas, vyr. pusk. F. Bobelis, vyr. pusk. Vl. Jackūnas. Pažymėtina, kad 1934 m. dalies šachmatų meistrį — vyr. pusk. B. Radžiūną lengvai sukirto jaunesnieji mėgėjai ir jis atsidūrė ketvirtoj vietoj. Be to, puskarininkiai pravedė šachmatų turnyrą su dalies civiliais tarnautojais ir karo aviacijos mokykla: kariūnais — kandidatais ir lakūnais — mokiniams. Šiuose turnyruose puskarininkiai laimėjo. Taip pat buvo žaista su kitų dalių puskarininkiais — svečiais, kurių tyčia buvo atvykusios delegacijos įsitikinti kiek stiprūs karo aviacijos šachmatininkai. Svečiai buvo nugalėti.

Įgulos turnyrui komanda sudaryta iš aukščiau minėtų keturių puskarininkių ir be to, iš virš. J. Korlos, virš. J. Grigonio ir vyr. pusk. Sniežkos. Šiuo metu komanda atlieka treniruotės pobūdžio rungtynes. Žaidėjai yra gerai nusiteikę ir tikisi įgulos puskarininkių turnyre surinkti didžiausią taškų skaičių. Virš. St. Čepulis

Į Šaulių gyvenimą

BŪRYS TURI ŠALMŲ

Pasvalio būrys, sumaniai vadovaujamas, yra daug nuveikęs karinio rengimo ir kultūros srity.

Per pereinamus metus nemaža surengė karinio rengimo pamokų, atliko šaudymą kovos šoviniams, buvo bandomasis pavojus, manevrai ir t. t. Visur šauliai pasirodė drausmingi ir pareigoms atsidavę. Būrys turi surinkęs ir pataisęs apie 30 šalmų. Turi gausią chorą, biblioteką, skaityklą, į kurią pareina nemaža įvairių laikraščių. Skaityklą lanko ir nešauliai. Pažymėtina, kad ypač mėgiamas „Karys“. Kai gaunamas naujas numeris, tai gulė apgulamas skaitytojų. Taip pat laiko bufetą su biliardų, iš kurio būrys turi gražaus pelno Paskiausiai gyvai susirūpinta savo namų statyba. Būrio veikime aktyviai dalyvauja ir šaulės moterys.

P. Vaiša

PAGEIDAUJA DAUGIAU KARIUOMENĖS RADIO PUSVALANDŽIŲ

Troškūnų apylinkės radio klausytojai labai mėgsta kariuomenės radio pusvalandžius. Per pusvalandžius radio aparatai visada apgulti klausytojų. Gaila, kad labai retai jie būna, Troškūniečiai labai pageidauja daugiau.

A. Karklas

NEPRIKLIOUSOMYBĖS KOVŲ DALYVIŲ IR ŠAULIŲ BENDRI SIEKIAI IR DARBAI

Vasario 2 d. Žaslių miestelyje buvo nepriklausomybės kovų dalyvių ir Žaslių šaulių būrio bendras susirinkimas, kuriame dalyvavo ir 5 rinktinės vadai plk. Žutautas su poniu, per 100 kovotojų ir kitų svečių.

Rinktinės vadai plk. Žutautas laikė labai turiningą paskaitą įvairiais aktualiais reikalais. Pranešė iš politikos, ekonomikos ir vidaus gyvenimo. Ragino visus dirbti savo kasdienį darbą ir būti pavyzdžiu visiems. Ragino kovoti su įvairiais priešvalstybiniais gaivalais, su vagimis, degtindariais ir įvairiais tautos bei valstybės priešais.

Ats. jaun. ltn. A. Baumilas kalbėjo apie ginklų fondo steigimą ir jo rėmimą ir savanoris kūrėjas Saikevičius kalbėjo apie reikalingumą rašyti atsiminimus iš kovų dėl nepriklausomybės.

Moterų skyriaus vadė pranešė apie moterų veikimą ir pageidavo Žasliuose įsteigti priešcheminius kursus.

Susirinkimas, išklausęs pranešimų, nutarė aktingiau dalyvauti visuomeniniame darbe. Atsiminimus iš nepriklausomybės kovų teks patys dalyviai, o redaguos sav. kūr. Jz. Saikevičius.

Nutarta steigti prie būrio dragūnų skyrių ir greičiau atremontuoti būrio namus.

Pažymėtina, kad susirinkime dalyvavo net už 20 kilometrų gyvenantieji savanoriai.

J. Saikelis

TRAKIEČIAI SAUGOJASI NUO DUJŲ

Trakų šaulių rinktinės raginami šaulių būriai tai vienoje, tai kitoje vietoje, rengia priešcheminės apsaugos kursus. Tokie kursai Kaišiadoryse jau įvyko pereinamais metais. Dabar kursai organizuojami Aukštadvaryje ir Semeliškėse. Aukštadvary paskaitas dėstyti nemokamai pasižadėjo žilagalvis lietuvių veikėjas ats. kpt. Dr. Mongirdas ir jo sūnus inžinierius. Šiomis dienomis pareiškė norą Semeliškėse dėstyti tokias paskaitas gyd. p. Mitkaitė ir Žasliuose — gyd. p. Trapidas.

Tai gražūs gydytojų norai, kurie stengiasi patarnauti visuomenei.

J. Marma

GRAŽUS ŠAULIŲ DARBAS

Pereinamais metais Panošiškių šaulių būrio šaulio Andriulionio sudegė trobesiai ir kitas turtas. Žmogus liko be jokios pagalbos skurde. Bet čia atėjo šauliai savo broliui į pagalbą. Rinktinės štabo iniciatyva buvo pradėta rinkti tarp šaulių ir įstaigų valdininkų šiam nelaimės draugui sušelpiti aukos. Savo gailėstingumą parodė šie asmenys ir įstaigos: Liet. Bankas Trakų skyr. 11 lt., komendantūra 18 lt., apskr. v-ko įstaiga 12,5 lt., Trakų arešto namai 13,5 lt., apskr. valdyba 4 lt., Kaišiadorių urėdija 9 lt. 10 ct., mokesčių inspekcija 10 lt. ir kt. Šiomis dienomis šaulys Andriulionis per rinktinės vadą pareiškė gilią padėką visiems sušelpusiems jį nelaimėje pinigais, medžiaginiais bei kitais reikmenimis.

J. Marma

NAMIŠKIAI DŽIAUGIASI KAREIVIŲ DOVANA

Utena. Uteniškiai kariai savo namiškiams ar giminėms yra gausiai išrašę „Kario“. Namiškiai labai džiaugiasi, kad jų sūnūs ar broliai nepamiršta jų ir kariuomenėje tarnaudami, atsiųsdami kuklią, bet brangią širdžiai dovaną „Kari“. Dabar tėveliai ir broliai su sesutėmis atsidėję seka jų sūnelių gyvenimą, kuris gausiai „Kario“ puslapiuose aprašomas. Ne tik jaunieji, bet ir senesnieji gėrėsi mūsų karių gyvenimu, kuris kiekvieno lietuvių širdį vilioja ir žada naują mūsų tautai rytojų.

Z.

MOTERYS RŪPINASI GINKLŲ FONDU

Karininkų moterų d. L. k. Birutės draugijos Kėdainių igulos skyrius vasario 1 d. surengė didelį koncertą. Koncerto programą atliko Valstybės operos solistai Rakauskaitė ir Nagrodskis, Hofmekleriui akomponuojant, ir grojant 3 p. d. L. k. Vytauto pulko orkestrui.

Po koncerto karininkų ramovėje buvo birutiečių pastangomis balius su loterija.

Bufetas ir fantai buvo suaukoti. Gryno pelno vakaras ir loterija davė apie 1.000 litų, kurie skiriami ginklų fondui.

RENKA AUKAS

Ginklų fondui aukas rinkti, visas Kėdainių miestas buvo suskirstytas į rajonus. Aukų rinkėjai apskr. vet. gydytojas P. Rutkauskas ir prov. R. Stančius skirtose rajonuose surinko aukų grynais pinigais ir vidaus paskolos lakštais apie 1.200 litų.

A. Ungeris

NEBĖRA VERKŠLENANČIŲ DAINŲ

Troškūnai. Kiekvienais metais grįždami iš kariuomenės atsarginiai parsivežą sąsiuvinius prisirašę gražių kariškų dainų, kurių išmoko ir visą jaunimą. Taigi dabar mūsų apylinkė nebeišgirsi gaudžių verkšlenančių dainų. Dabar, kai užtraukia, net malonu klausyti. Taigi, atsarginiai yra tikri kaimo kultūrintojai. Kurie prieš kariuomenę buvo padaužos, dabar visai kitoki. Grįžę labiau pamėgsta knygas ir laikraščius. Taip pat neužmiršta „Kario“.

A. Karklas

PATENKINTI KARO TARNYBA

Nosiedų kaimo ir Pavilkio apylinkės kariai, išvykę į karo tarnybą, labai ja džiaugiasi. Namiškiai nekantriai laukė iš jų laišku, kuriuose, manė, bus skundų, bet įvyko atvirkščiai. Kariai atsiuntė laiškus, kuriuose giria malonų kariuomenės gyvenimą ir yra patenkinti.

J. Astrauskas

KARIAI PARVEŽA DOVANŲ

Iš Pavilkio apylinkės atostogoms parvykdami kariai parveža namiškiams dovanų, t. y. naujų „Kario“ nr. nr. po kelis egz. Be to, kariai atostogų metu stoja šauliams į talką. Šauliams duoda kariškų informacijų ir būsimuosius karius pamoko kariškų dalykų. Tokie kariai prieš tai buvo Pavilkio būrio šauliais, kurie atsitarnavę žada vėl stoti į šaulišką darbą.

Juozas Astrauskas

PAFRONTĖS ŠAULIAI STATYDINSIS NAMUS

Šešuolėliai. Vietos šaulių būrio vadovybė kreipėsi į atitinkamas įstaigas, prašydama žemės sklypo, kuriame būrys įrengtų aikštę kariškiams pratimams ir sportui, be to, pasistatydintų namus.

SPORTO KLUBAS „ARAS“ PROGRESUOJA

Vasario 1 d. Joniškio šaulių sporto klubas „Aras“ sporto įrankiams įsigyti surengė „Kaukių balių“, iš kurio gauta gražaus pelno. Dalį to pelno manoma paskirti ginklų fondui, o likusius proporcingai sunaudoti įvairioms sporto šakoms. Be to, šachmatininkai ir tenisistai jaučiasi tiek sustiprėję, kad netrukus numato surengti tą sporto šakų turnyrą ir pakviesti Kauno ir Šiaulių sportininkus.

A. J.

LEDO RITULIO TURNYRO LAIMĖTOJAS — LFLS

Nors oras ir labai kliudė, tačiau sekmadienį (II. 9) pavyko baigti ledo ritulio turnyrą, kurį laimėjo LFLS, finale nugalėjusi Jachtklubą 2:0. Šaudymo į vartus ir lenkčių čiuožimo dėl pablogėjusio oro pravesti negalėjo.

ZIEMOS FUTBOLO TURNYRAS

Jau buvom rašę, kad futbolo vadovybė pagal iš anksto parengtas taisykles šią žiemą praveda žiemos futbolo turnyrą, kurio laimėtojas gaus dovaną. Nors sunkiai (dėl oro netinkamumo), bet vis dėlto turnyras vyksta. Štai, sekmdienį (II. 9) buvo net trys rungtynės, kurių rezultatai tokie: LFLS nugalėjo Taurą vos 1:0, Š.Š.Kovas po pratęsimo (normalus laikas praėjo be rezultatų) 1:0 nugalėjo JSO, LGSF iš pendelio įmuštu голу nugalėjo MSK 1:0.

Turnyras vykdomas dviejų minusų sistema, t. y. du kartus pralaimėjusi komanda iš turnyro pasitraukia. JSO jau du kartus pralaimėjo ir iš turnyro pasitraukė.

FUTBOLO TRENERIŲ KURSAI

Prie kūno kultūros rūmų steigiami trumpalaikiai futbolo trenerių kursai. Jau žinoma, kad lektoriais bus lt. R. Marcinkus, N. Čerėkas, V. Balčiūnas ir kt. Manoma, kad šie pirmieji Lietuvoj kursai pasiseks ir bus naudingi.

IRENGS HIPODROMĄ

Zirginio sporto sąjunga susirūpino įrengti hipodromą, kurio iki šiol nebuvo. Tam tikslui A. Fredoj jau gautas reikalingas žemės gabalas ir sąjunga, kitų padedama, iki kitų metų vasaros tikisi hipodromą galutinai įrengti.

IŠ ZIEMOS OLIMPIADOS

Jau kelios dienos, kai Vokiejoj vyksta pasaulinė žiemos olimpiada, kurioj paaikėjo keli ir paskirų varžybų laimėtojai.

Ledo ritulio turnyro I-as ratas jau paisbaigė patiekdamas keletą sensacijų. Pavyzdžiui, stipri USA komandai pralaimėjo 1:2 silpnai Italijai. Paskutiniai susitikimai baigėsi: Prancūzija — Belgija 4:2, Lenkija — Latvija 9:2, Anglija — Japonija 3:0, Čekoslovakija — Vengrija 3:0, Šveicarija — Vokietija 2:0, Kanada — Austrija 5:2, Austrija — Latvija 7:1, Čekoslovakija — Prancūzija 2:0 ir Šveicarija — Italija 1:0. Pažymim, kad visos komandos buvo padalytos į 4 grupes ir po pirmo rato toliau žaidžia tik dvi pirmosios — daugiausia surinkusios taškų. Dėl pirmos vietos dabar rungsis 8 valstybės, kurios paskirtos į dvi grupes. Štai tos valstybės: Kanada, Austrija, U. S. A., Vokietija, Čekoslovakija, Vengrija, Anglija ir Švedija.

Neišvardintos komandos (jų tarpe ir mūsų kaimynai latviai), galimas dalykas, kad žais taip vadin. „paguodos“ turnyre.

DIDELIS STALO TENISO TURNYRAS KLAIPĖDOJE

Vasario 9 d. buvo didelis stalo teniso turnyras, kurį laimėjo Bar-Kochba. 1936 metų Klaipėdos stalo teniso nugalėtojų vyrų grupėje išėjo Jezerskis (Bar-Kochba), taip pat ir moterų Švarcaitė (Bar-Kochba). Bar-Kochba klubas gavo perinamąją dovaną, Klaipėdos sporto apygardos skirtą, kuriai galutinai laimėti reikia du kartus iš eilės.

Jonas A. Misiūnas

VOKIETIJOS MOTORIZACIJA

„Bulletin Belge“ skelbia Vokietijos motociklų ir automobilių statistikos lentelę, iš kurios matyti, kaip greit auga Vokietijoje mašinų skaičius:

	1933 m.	1934 m.	1935 m.
Motociklų	896.000	983.994	1.053.556
Lengv. automobilių ..	580.000	674.523	800.444
Sunkvežimių	174.169	191.715	241.384

Vokiečiai turi dvi centrines karininkų automobilininkų mokyklas, vieną — ties Berlynu, kitą — Miunchene. Mokyklos rengia karininkus — instruktorius motorizuotoms dalims. Be to, yra dar 24 apygardos mokyklos, atskirai kiekvienai motorizuotai brigadai ir autokorpo atskirai grupei.

ANGLŲ CIVILINĖ AVIACIJA

Vasario 1 d. Anglijos parlamentui buvo patiektas naujo įstatymo projektas. Įstatymas parašytas karaliaus Eduardo VIII įsakymu. Dar būdamas sosto įpėdiniš jis ypatingai domėjosi civiline aviacija. Naujojo įstatymo projektas numato visiškai atskirti civilinę aviaciją nuo karo aviacijos. Aviacijos ministerijoje bus įsteigtas atskiras civilinės aviacijos departamentas. Civilinei aviacijai bus skiriama daugiau pašalpų iš

valstybės išdo. Imperial Airways bendrovė, kuri gaudavo iki šiol po 1.000.000 svarų metams, bus duodama jau po 1.500.000 svarų. Manoma, kad bendrovė, gaudama didesnę pašalpą, galės galutinai sutvarkyti transatlantinio oro susisiekimo liniją.

220.000 KM ORE PER METUS

Sovietų spauda paminėjo sovietų lakūno N. Novikovo rekordą. Šis lakūnas aptarnauja „Derulufto“ bendrovės oro susisiekimo liniją, kuri eina iš Karaliaučiaus per Kauną į Maskvą. 1935 metais jis buvo ore 1.325 val., per tą laiką nuskrیدęs 220.000 km.

Novikovas senas karo lakūnas, perėjęs iš karo aviacijos į civilę aviaciją. Lakūno diplomą gavo dar 1918 metais.

Per 18 metų tarnybos oro laivyne Novikovas nuskrیدęs 898.000 km.

RADIO BANGŲ ĮTAKA KARVELIAMS

Visiems yra žinoma, kad didžiajame kare paštiniai karveliai puikiai atliko savo uždavinį. Todėl ir dabar visų valstybių kariuomenių ryšių dalys moko paštinis karvelius. Karvelį ne tik sunku pašauti, bet ir pamatyti jo beveik negalima, kai jis lekia gana aukštai, ir todėl jis geriausiai tinka padedamiesiems ryšiams.

Paskiausiai įvairiose valstybėse buvo daromi su paštiniais karveliais ir radio bangomis labai įdomūs bandymai.

Pirmas toks bandymas buvo padarytas Ispanijoje. Karinė paštinis karvelių stotis buvo netoli Venecijos ir 8 km nuo siunčiančios radio stoties. Karveliai buvo išleidžiami iš karvelyno po veikiančios radio stoties antena kas 3 minutes. Pasirodė, kad, nežiūrint artumo karvelyno nuo stoties, karveliai neskrido į karvelyną, bet skraidė ratu apie anteną tol, kol veikė stotis. Stočiai nustojus siūsti radio bangas, karveliai per porą minučių susiorientavo ir nuskrیدo į savo karvelyną. Nežiūrint bangų ilgumo, rezultatai būdavo tie patys.

Kiek skirtingi bandymai buvo padaromi Vokietijoje, Kreutznach mieste. Ten karveliai buvo išleidžiami iš tokio punkto, kad skrisdami į karvelyną jie būtinai turėjo perskristi per veikiančią radio stotį. Visi karveliai, kurie be jokių nukrypimų ir svyravimų skrido karvelyno kryptimi, prisiartinę prie veikiančios radio stoties, tuojau nustodavo orientacijos. Jie tuojau pradėdavo skraidyti apie anteną kaskart darydami didesnius ratus, kol pagaliau ir išskrisdavo iš veikiančios radio stoties bangų ruožo.

Panašūs bandymai buvo padaromi ir Prancūzijoje netoli Nantes. Karveliai buvo nunešti 15 km nuo karvelyno ir iš ten jie buvo paleidžiami. Vadinasi, buvo paimtas toks atstumas, kad kiekvienas karvelis galėtų lengvai surasti savo lizdą. Vienu kartu buvo paleista 200 karvelių. Jie visi skrido per veikiančią radio stotį ir nė vienas neišsimušė iš jos veikimo spindulio. Per visą stoties veikimo laiką jie skraidė aplink anteną. Stočiai nustojus veikti, karveliai tuojau susiorientavo ir tiesiai nulėkė į savo karvelyną. Po to buvo pakeistas bangų ilgis ir paleisti specialiai visi tuojau nuskrیدo savo karvelyno kryptimi. Po to buvo paleista vėl 10 karvelių stočiai veikiant 90 kv. jėga. Ir šį kartą visi karveliai gerai nuskrیدo į savo karvelyną. Stoties galingumą padidinus iki 200 kv. vėl buvo paleista vienu kartu 190 karvelių partija. Pasirodė, kad, nuskrیدę apie 100 m nuo antenos stiebių, karveliai vėl sugrįžo prie radio stoties, bet po poros minučių jau susiorientavo ir nuskrیدo į karvelyną. Bandymai parodė, kad gerai dresuotas ir turįs gerą orientacijos instinktą karvelis vistiek gali nugalėti jį varginančias elektromagnetines bangas. Tačiau visa tai parodo, kad atitinkamo stiprumo radio bangos neabejotinai veikia paukščių orientacijos instinktą. Kuo būdu tas veikimas pasireiškia, kol kas dar nėra nustatyta. Manoma, kad paukščių ausyse yra jų pusiausvyros pojūtis. Tačiau, nežinoma, ar ten yra orientacijos centras — instinktas, ir, ar jų ausys jautrios radio bangoms. Tik tiek sužinota, kad radio bangos veikia gyvus padarus.

— S —

Pranešame gerb. mūsų klientai, kad fabrika „BRAVOL“ išdirbiniai:

II rūšies papirosai „Kuban“

III	„	„	„KATRYTĖ“
III	„	„	„KANKLĖS“
III	„	tabako	„KUBANAT“
vietinio tabako „Kalvis“			

gautami mūsų **Ekonominėje Karių B-vėje** ir visose **pulkų krautuvėse.**

Belgų meno paroda

Vasario 8 dieną Vytauto Didžiojo muziejuje buvo atidaryta belgų meno paroda. Parodos atidarymo iškilinėse dalyvavo Valstybės Prezidentas, p. Antanas Smetona, ministeris pirmininkas, p. J. Tūbelis, Belgijos pasiuntinys Lietuvai, baronas de Selys-Fanson, daugelis Lietuvos vyriausybės narių, diplomatinio korpuso nariai, belgų delegacijos nariai, nemažas skaičius aukštųjų valdininkų ir kariuomenės atstovų ir t.t. Švietimo ministeris, p. J. Tonkūnas, pasakė parodos atidarymo kalbą, kurioje ypač pabrėžė tuos artimus draugiškus santykius, kurie jungia Lietuvą su Belgija. Be to, ministeris pareiškė, kad ta paroda yra tikras abiejų valstybių kultūrinio susiartinimo pažymys.

Po to kalbą pasakė Belgijos pasiuntinys, p. de Selys-Fanson. Jis pareiškė įsitikinimo, kad belgų meno paroda abu kraštus dar labiau suartins.

Parodoje išstatyta daug belgų įžymių dailininkų ir skulptorių kūrinių. Paroda jau atidarymo dieną susilaukė didelio skaičiaus lankytojų, kurie rodė didelio susidomėjimo eksponatais.

Kariuomenės leidiniai

1936 METŲ KARIO KALENDORIUS. Kariuomenės štabas, spaudos ir šviet. sk. Kaunas. 1935 m. 416 psl. Kaina: kariams, šauliams ir moksleiviams — 1 lt., o knygynams 1 lt. 60 ct.

Seniai laukiamas kišeninis kalendorius jau yra išėjęs ir sėkmingai platinamas. Tai nėra paprastas kalendorius, bet tikriau — kariuomenės enciklopedijėlė.

Be kalendariumo, čia yra nepriklausomybės karo ir kariuomenės dalių istorija, senosios ir naujosios Lietuvos istorijos kronologija, Lietuvos statistiniai duomenys, valstybinė santvarka, krašto apsaugos dalykai, trumpos kitų valstybių kariuomenių žinios, saugumo dalykai, ateities uždaviniai, įvairūs naudingi patarimai, organizacijos, lankytinos ir žinotinos vietos, įvairios informacinės žinios ir t.t. Be to, gale kalendoriaus yra įdėtos įvairių sutartinių ženklų lentelės ir spalvotas Lietuvos žemėlapis.

Iš šio kalendoriaus galima ne tik gerai pažinti mūsų kariuomenę, bet ir gauti naudingų ir kartais labai reikalingų žinių. Jo kaina palyginti labai pigi. Todėl jis kiekvienam prieinamas.

1936 M. KARIŲ KALENDORIUS. Kariuomenės štabas, spaudos ir šviet. skyrius. Kaina: kariams, šauliams ir moksleiviams — 40 ct., o knygynams — 60 ct.

Tai yra sieninis mėnesinis kalendorius. Antrosiose lapų pusėse yra įdėti svarbesnieji to mėnesio įvykiai ir mūsų kariuomenės bei kariuomenės dalių istorijėlės.

Kalendoriaus lentelė — gražus spalvotas paveikslas, vaizduojas Klaipėdos uostą. Šis paveikslas, įdėtas į rėmus, gali būti kambario papuošalas.

Krašto apsaugos ministerija. AV — 54. **PRIEŠLĒKTUVINĖS APSAUGOS ORO SEKĖJŲ TARNYBOS STATUTAS.** Kariuomenės štabas, sp. ir šviet. sk. Kaunas. 1936 m. Kaina: kariams, šauliams ir priešlėktuvinės apsaugos pareigūnams — 25 ct., kitiems — 40 ct.

Būsimajame kare, be abejo, aviacija vaidins svarbų vaidmenį. Todėl reikia mokytis nuo jo gintis. Šis statutus kaip tik ir yra skiriamas oro sekėjams, kurių pareiga įspėti apie gresiančią pavojų. Jame nurodoma priešlėktuvinės apsaugos tikslas ir priemonės ir priešlėktuvinės apsaugos oro sekėjų veikimo pagrindai. Statute yra 11 vaizdų ir kitų valstybių lėktuvų ženklų spalvota lentelė.

„MŪSŲ ŽINYNAS“. 1936 m. Sausis. Nr. 130.

Šiame numeryje rašo. plk. lt. Jasulaitis apie zenitinės artilerijos šaudymą, plk. lt. Laats apie estų kariuomenės šaudybą, mjr. Motuzas apie Vokietijos karo aviaciją, mjr. Šliogeris ir kpt. Milaševičius apie duonos tiekimą karo metu, plk. lt. Bukevičius apie karo męto biudžetą, plk. Acus-Aukas apie dirbtinę odą, J. Baltrušis apie pašarą ir k.

VAIDOTIETIS 8 pėst. K. k. Vaidoto pulko neperiodinis leidinys. I sąsiuvinys. 1936 m. vasario mėn. 16 d. Redagavo Mokomosios kuopos Kolektyvas. 46 psl. Kaina nepažymėta.

Tai rotatorium spausdintas pulko laikraštėlis. Iš viso jame yra 20 atskirų dalykėlių: publicistikos, beletristikos, poezijos, įvairenybių, juokų ir t.t. Laikraštėlis skiriamas kareiviams.

Esa pasiryžta išleisti ir antrąjį sąsiuvinį 700 m. Šiaulių mūšio sukakčiai paminėti.

Naujieji leidiniai

G. Tarvydas. **LIETUVOS GEOGRAFIJA.** Vadovėlis V-am prad. mok. skyriui ir parengiamai gimnazijos klasei. Sakalas. 126 psl. Kaina Lt. 2,75.

Palikdami pedagoginei spaudai įvertinti naują geografinį vadovėlį metodišku atžvilgiu, pažiūrėkime, kiek yra ryškus patriotiškas motyvas.

Patriotiškumo pradai — tėvynės meilė, krašto pažinimas, tautiškas sąmoningumas. Naujame geografinio vadovėlyje, palyginti su kitais, krinta į akį šių veiksnių pranašumas. Tėvynės meilės idėjai yra palankus populiarus stilius ir vaizdingas žymesnių Lietuvos vietų charakterizavimas iliustracijomis. Krašto pažinimui imta sritinė sistema — vykusi, tik kai kuriems skirsneliams neproporcingai skirta vietos. Pav., Vilniaus, Krėvės, Ašmenos, Smurgainio, Lydos, Trakų ir Gardino miestams duota iš viso trys puslapiai (76—78 psl.), o kitiems nemažiau svarbiems miestams, kaip Seinai, Suvalkai, Augustavas neduota nieko. Autoriaus argumentas vadovėlyje, kad šie miestai yra lenkų okupuoti, nerodo, kad jų nereikalinga pažinti Lietuvos mokyklai. Juo labiau bloga, kad nereikšmingam Smurgainio miesteliui Okupuotoje Lietuvoje, kur „senovėje yra buvusi meškų mokymo mokykla“ ir kur „meškas pramokydavo dakti ant dviejų kojų“ (citas iš 78 psl.), skirta net 5 eilutės. Taigi, Okupuota Lietuva, kaip trečioji Lietuvos teritorijos dalis, turėjo būti aiškiau pabrėžta. Dar panašaus neproporcingumo yra „Gyventojų“ skyriuje, kur iš kultūrinio lietuvių gyvenimo duota tik tautodailės sritis. Kur švietimas? Šių dienų kultūrinis vyksmas?

Bendra prasme, tautiškas sąmoningumas vadovėlyje išlaikytas. Čia didelis vaidmuo kariškosios vadovėlio pusės — kariškųjų iliustracijų, kurių yra 9. Ši teigiama vadovėlio ypatybė bus gera kariško auklėjimo priemonė geografinio mokslu.

Iš viso tekste iliustracijų per 70. Yra spalvotas Lietuvos žemėlapis.

Mokyt. Bolius Vosylius

M. Gelžinis. **MANO GIMTINĖ.** Klaipėdos kraštas. Krašto mokslo vadovėlis. Klaipėdos krašto mokytojų draugijos leidinys. Klaipėda. 1935. Kaina nepažymėta.

Pagaliau turime lietuvių kalba krašto mokslo vadovėlį apie Klaipėdos kraštą, skirtą to krašto mokykloms. Iki šiol buvo tenkinamasi vokiškaisiais, kur ir geografiniai krašto terminai ir kita medžiaga dažnai buvo neobjektyvūs. Todėl šio vadovėlio pasirodymas — sveikintinas reiškinys tiek pedagoginiu, tiek visuomeniniu bei tautiniu atžvilgiais.

Metodiškoji vadovėlio pusė gera — trumpas, bet aiškus dėstymo būdas. Be to, duota daug geografinių uždavinių, pratimų. Šios priemonės yra tikslingos vaikų kūrybiniam pajėgumui kelti bei iniciatyvai skatinti. 63 įdomios iliustracijos ir spalvoti Klaipėdos bei krašto žemėlapiai, reikia manyti, taps tikru jaunuomenės draugu. Jei taip, tai tikrai ši knyga „padės vaikų širdyse išugdyti gimtinės meilę ir prisirišimą prie savo tėvų žemės, o kartu prisidės ir prie didžiojo uždavinio — suartinti abi Lietuvos dalis natūraliu keliu“, kaip sako vadovėlio įvade autorius.

Ši knyga rekomenduotina visiems mokytojams, auklėtojams, moksleiviams ir kitiems žmonėms, norintiems išsamiai pažinti Klaipėdos kraštą. Ekskursijoms ir atskiriems keliautojams į Klaipėdos kraštą „Mano Gimtinė“ būtina.

Kariuomenės bibliotekoms šis veikalėlis apie Klaipėdos kraštą taip pat bus vertingas indėlis.

Mokyt. Bolius Vosylius

ŽIDINYS. Literatūros, mokslo, visuomenės ir akademiškojo gyvenimo mėnesinis žurnalas. Dvylikti metai. Nr. 1. 1936 m. sausio mėn.

Be kitko, šiame numeryje yra dr. A. Maceinos straipsnis „Moters auklėjimas karui ir taikai“. Tai įdomi ir dar mažai nagrinėta tema. Autoriaus nuomone, moteris daugiau tinka taikai. Jis sako: Moteris nieka nebuvo kareiviu ne dėlto, kad ji yra silpnesnė, negu vyras, kad ji negalėtų pakelti sunkių kareiviavimo sąlygų, bet visų pirma dėl to, kad josios prigimtyje ima viršų meilės instinktas. Moteris giliausia savo prigimtimi biauvisi prievarta“.

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS KAUNO ĮGULOJE

Vasario 16 d. Lietuvos nepriklausomybės šventės

I. Pamaldos.

1. Kauno archikatedros bazilikoje — 10 val. 30 min.
2. Kauno įgulos bažnyčioje — 10 val. ir kitose įgulos bažnyčiose — dalių vadų paskirtu laiku.

Pamaldose dalyvauja:

Bazilikoje —

- a) rikiuotės dalių vadai ir įstaigų viršininkai (pulko vado ir aukštesni),
- b) komendantūros karo policijos mokykla ir
- c) I-os šaulių rinktinės kuopa.

Įgulos bažnyčioje —

- a) centralinių įstaigų karininkai,
- b) 1 gusarų did. Lietuvos etmono kun. Jonušo Radvilos pulkas su orkestru.

Uniforma: išeiginė iškilmių. Rikiuotės karininkams — sargybinė, kareiviams išeiginiai rūbai.

II. Iškilnės prie karo muziejaus

16 val. 30 min. žuvusiųjų dėl Lietuvos laisvės pagerbimas ir iškilmingas vėliavos nuleidimas.

Dalyvauja:

- a) dalių vadai, įstaigų viršininkai ir laisvi nuo tarnybos karininkai;
- b) komendantūros karo policijos mokyklos kuopa su 2 pėstininkų pulko orkestru;
- c) I-os šaulių rinktinės kuopa;
- d) 3 art. pulko 2 pabūklai ir
- e) 1 gusarų d. L. e. kun. Jonušo Radvilos pulko vienas eskadronas su orkestru raitųjų rikiuotėje.

Rinktinei vadovaus karo policijos mokyklos viršininkas kapitonas Berentas.

Iškilmių tvarka:

- a) komanda: „Žuvusiems dėl Lietuvos laisvės ginklu gerbk“ — karo muziejaus orkestras groja gedulo maršą.
- b) Vyriausybės atstovo žodis prie Nežinomojo Kareivio kapo.
- c) Komanda: „Vėliavoms ginklu gerbk“ — visi orkestrai groja Tautos Himną.
- d) Komanda: „Vėliavas nuleisk“ — karo muziejaus orkestras groja maršą ir

e) Komanda „Maldai kepures nusiimk“ — maldą groja karo muziejaus orkestras.

Po maldos rinktinė praeina iškilnės maršu pro Nežinomojo Kareivio kapą ir paminklą žuvusiems.

Uniforma: iškilmių išeiginė, rinktinei — parado.

Galvosūkių Nr. 5 sprendimas

Milinitas. Miai. Litas

Gerai išsprendė: 1) v. p. J. Elvikis, 2) v. p. K. Bagužis, 3) virš. J. Sinkevičius, 4) v. p. A. Kartočius, 5) j. p. Alf. Zavadskas, 6) v. p. M. Antaniškis, 7) v. p. Piepalis, 8) v. p. Ign. Budrevičius, 9) j. p. Vl. Petrauskas, 10) virš. Rimkūnas, 11) Vl. Mizeikis, 12) A. Lukoševičiūtė, 13) J. Grinkevičius, 14) G. Rasimas, 15) v. p. Pr. Sitavičius, 16) J. Leblionka, 17) v. p. Gelžinis, 18) J. Astrauskas.

Be to, galvosūkių Nr. 4 sprendimai įskaityti dar šiems: 1) J. Minelgai, 2) Ign. Malakui, 3) j. p. S. Mikoniui, 4) š. J. Širvinskui.

Galvosūkis Nr. 7

Šarada

(vert. 2 tšk.)

I.

Vardas upės esu
Ir Europoje teku.

Man po raidę vis kaskart kitokią pradžioje ir vienodą pabaigoje pridėk —

Gausi įvairių daiktų — vardų, tik žiūrėk:

1. Mane jausti baisiai nemalonu.

Kur gi bus malonu, jei vos laikaisi ant kojų

2. Ežeras esu toli, toli,

Ir mane pamatyti gali ne visi.

3. Čia jau kiek keblu:

Jūs kiekvienas mane turit, bet aš ir teku.

4. Čia mažas vargas,

Nes esu vyro vardas.

5. Tai pavadinimas esu toks,

Kas manęs netenka — to gyvenimas nekoks.

6. Dabar vardas esu smarkus,

Ir mane gali turėti tik narsus.

S.

Jau išspausdinti

Sieninis 1936 metų Karių kalendorius

nuplėšiamas kiekvieną mėnesį. Antroje kalendariumo pusėje pažymėti įžymesni įvykiai iš mūsų praeities ir nepriklausomybės kovų ir dalių istorijėlės. Lentelėje gražus paveikslas iš mūsų pajūrio. Tai dailus mūsų kambario sienų papuošalas

Kaina visai pigi:
Kariams, šauliams ir moksleiviams tik 40 ct.;
kitiems — 60 centų.

Paštu išsiųskiant pridėti dar 10 centų siuntimo išlaidoms

Kišėninis 1936 metų Kario kalendorius

gana platus įvairių žinių rinkinys mūsų kariams, šauliams, moksleiviams ir kitiems. Turi 416 pusl., gražų Lietuvos žemėlapi ir įvairių sutartinių ženklų lentelių.

Šis kalendorius būtinai turi įsigyti kiekvienas, ypač jaunuolis. Čia jis ras daug sau reikalingų žinių

Kaina:

Kariams, šauliams ir moksleiviams 1 litas;
kitiems — 1 lt. 60 ct.

Paštu išsiųskiant pridėti dar 20 centų siuntimo išlaidoms

Abu kalendorius galima gauti Kariuomenės Štabo Spaudos ir Švietimo Skyriuje, Kaunas, Miškų gatvė Nr. 10 ir didesniuose knygynuose